

Program LOL! pro volby 2018

Verze 20.9.2018

Toto je podklad pro náš program. Jde o živý dokument. Může se průběžně měnit, upravovat, tak jak se bude vyvíjet naše poznání toho, jak město funguje.

Tým LOL!

Naše vize

Chceme přispět k tomu, aby se Liberec stále více stával městem, kde se dobře žije každému obyvateli, bez ohledu na to, jak velký je jeho majetek, jak ostré má lokty, kolik je mu let, jak je úspěšný, nebo v jaké části Liberce bydlí.

Záleží nám na tom, aby se v Liberci líbilo a dařilo nejen nám, ale i našim dětem. Proto chceme podporovat řešení a kroky, které budou impulsem pozitivnímu rozvoji do budoucna.

Chceme město, které vychází vstříc všem potřebám svých obyvatel. Město, ve kterém je dostatek kvalitního a dostupného bydlení, které má funkční a bezbariérovou infrastrukturu. Město, kde je dostatek různorodých pracovních příležitostí, kde je možné trávit čas při sportu nebo kultuře. Město, kde jsou vítané a podporované občanské iniciativy a veřejný prostor je místem setkávání. Chceme město moderní, otevřené, spravované konstruktivně a zodpovědně. Chceme Liberec otevřený lidem.

I. Zlepšíme fungování radnice

1. Změníme řízení radnice

Abychom mohli plnit náš program, začneme tím nejdůležitějším. Radnice se musí změnit. Potřebuje politiky, které zajímá město a jeho občané. Potřebuje také úředníky, kteří jsou odborníky ve svém oboru. Radnici neřídí jen primátor a náměstci, ale hlavně tajemník, který je faktickým šéfem úřadu, a vedoucí nejdůležitějších odborů. Hlavní energii proto věnujeme vytvoření dobře fungujícího týmu ve vedení radnice, který bude motivovaný pro práci pro město a jeho občany. S tímto týmem chceme připravit novou organizační strukturu radnice, vyjasníme kompetence a zefektivníme chod úřadu.

Naší ambicí není nic menšího než od základu změnit celkovou vnitřní kulturu radnice tak, aby liberecká radnice byla partnerem občanů v řešení jejich záležitostí a aby práce každého úředníka byla skutečnou službou občanům, kteří si jejich práci platí ze svých daní. Chceme, aby její vedoucí pracovníci radnice aktivně hledali a definovali veřejný zájem, aby radnice byla prestižním zaměstnavatelem a se stala lídrem v inovacích ve veřejné správě.

Jak na tom jsme

- Současná podoba úřadu stále pochází z doby před rokem 2010 za vedení Ing. Jiřího Kittnera a tajemníka JUDr. Marka Řeháčka. Klíčová rozhodnutí vznikala nejspíše mimo radnici a nepřehledný způsob řízení bez účinných kontrolních mechanismů napomáhal nekalostem té doby.
- Na radnici je práce státní správy a samosprávy formálně oddělena, což má zamezit politickým vlivům na státní správu. V praxi však vede k nejasné odpovědnosti mezi vedoucími odborů, pasivitě a neřešení stížností občanů na práci zaměstnanců radnice podřízených tajemníkovi. Pouhá hrozba odvolání ve správním řízení nepřiměje úředníky k lepší práci.
- Minulý tajemník tento stav jen udržoval, nový s návrhy na reorganizaci magistrátu zatím nepřišel a svou koncepci vedení úřadu ani přes opakované výslovné žádosti nezveřejnil.
- Na radnici nejsou jasné principy odměňování a kariérního postupu. Hlavní důraz je kladen na loajalitu k nadřízenému či primátorovi a ne na kvalitu práce pro město.
- Někteří klíčoví pracovníci úřadu a dokonce i ředitelé městských organizací dostávali nad rámec svých platů i statistické odměny na základě dohod o provedení práce, formálně za vedení projektů. Mezi tyto vyvolené patřil dokonce i předchozí tajemník úřadu, kterému schvaloval odměny jemu podřízený vedoucí odboru.
- Zcela chybí motivační složky platu u těch pracovníků, kteří organizují veřejné zakázky, získávají dotace a řídí projekty. Přitom tyto pracovníci pro město přímo získávají nebo významně šetří peníze.
- Radnice trpí častými odchody schopných a kvalitních pracovníků. Řada jich odešla dokonce kvůli případům bossingu a dalších forem šikany na pracovišti. To vše ukazuje na nezdravé klima na radnici.
- Chybí kontrolní mechanismy při uzavírání smluv a proplácení faktur.
- V minulém volebním období vznikla celá řada odůvodněných stížností na práci odboru správy veřejného majetku, odboru dopravy, odboru právního, odboru stavebního úřadu a odboru ekologie a veřejného prostoru. Stížnosti byly ve výsledku ignorovány..
- Chybí aktivní a systematická snaha o přenášení dobré praxe do práce radnice. Náš úřad se sice chlubí oceněním Přívětivý úřad za dlouhé úřední hodiny,

možnosti on-line objednávání a podobně, takových oblastí hodných ocenění by však mohlo být více.

- Někteří politici odmítají řešit stížnosti občanů na práci státní správy, zejména stavebního úřadu s tím, že stavební úřad je podle nich nezávislý. Odmítají odpovědnost samosprávy za kvalitu výkonu státní správy, ačkoliv zákon o obcích nabízí několik cest, jakými ji může vedení města ovlivnit, například konkrétními úkoly tajemníkovi, rozhodováním o odměnách či přímo návrhem na změnu personálního obsazení funkce tajemníka v případě závažného neplnění úkolů, které mu byly přiděleny (viz Metodické doporučení Ministerstva vnitra, část 3.5, <http://www.mvcr.cz/odk2/soubor/metodicke-doporuceni-k-cinnosti-usc-c-12-rada-obce-starosta-obce-tajemnik-obecniho-uradu.aspx>).

Co pro Vás můžeme udělat

- Zveřejníme koncepci řízení úřadu, se kterou uspěl ve výběrovém řízení nový tajemník Martin Čech.
- Vyhodnotíme práci nového tajemníka po jeho nástupu se zřetelem na způsob řešení stížností a podnětů od občanů a zastupitelů. Rozhodneme o tom, zda je schopen být zárukou kvalitního řízení radnice v budoucnu, případně budeme hledat cesty k výběru nového tajemníka s lepšími předpoklady pro řízení liberecké radnice s přihlédnutím k aktuálnímu neutěšenému stavu.
- Vzájemná spolupráce mezi tajemníkem a vedením města je klíčová. Bez ní ničeho podstatného nedosáhneme.
- Naším cílem jsou co nejlepší podmínky pro práci zaměstnanců radnice. S jasnou odpovědností za svěřenou agendu, přitom s prostorem pro seberealizaci a iniciativu. Proto připravíme reorganizaci magistrátu s cílem zpřehlednit a zefektivnit systém řízení, zamezíme překrývání činností a sloučíme některé odbory tak, aby jejich vedoucí měli jasnou odpovědnost za svou oblast na městě.
- Nutností jsou spravedlivá, srozumitelná a skutečně motivační pravidla odměňování. Spustíme proto změnu těch současných, které hrubě nevyhovují. Zavedeme odměny vázané na splnění konkrétních cílů, dotažení projektů, získání dotací, či udělení významného ocenění práce radnice. Hodnocení vedoucích pracovníků proběhne na základě hodnocení předem stanovených a domluvených cílů pro konkrétní období (self-assessment).
- Po vzoru Libereckého kraje rozšíříme náplň práce **odboru dopravy**. Nyní vykonává jen výkon státní správy (posuzuje zda navrhované opravy splňují požadavky dané zákonem, povolování uzavírek atp.). K odboru dopravy přičleníme oblast investic, oprav a městské hromadné dopravy, které jsou nyní pod odborem správy veřejného majetku. Díky této změně bude příslušný vedoucí odboru odpovědný za dopravu ve městě jako celek. **Odpadnou výmluvy** typu „my ne, to oni“ či „oni nám víc nepovolí“.

- Vytvoříme **investiční odbor** sloučením odboru majetkové správy a oddělení veřejných zakázek, které je nyní nelogicky pod odborem právním. Zefektivní se příprava veřejných zakázek a správy nemovitostí. Funguje to na Kraji a kontrolní výbor a komise pro veřejné zakázky to opakovaně doporučují nejméně od roku 2012!
- Odbor životního prostředí bude řešit i agendu odpadového hospodářství.
- Nebudeme se bát hledat cesty ke zlepšení práce stavebního úřadu. Při posuzování práce odborů se nespokojíme jen s tím, zda to či ono rozhodnutí bylo v mezích zákona: Bude nás zajímat jeho zdůvodnění. Zda je v souladu s duchem a smyslem relevantních předpisů, a tedy zda plní cíle, které plnit má, nikoli jen to, zda je formálně obhajitelné.
- Zadáme revizi interních směrnic magistrátu, především podpisového řádu s cílem posílení kontrolních mechanismů. Dále provedeme revizi skartačního řádu a upravíme ukládání písemností. Ztráta důležitého dokumentu bude považována za hrubé porušení pracovní kázně se všemi z toho vyplývajícími důsledky.
- Provedeme personální audit a posoudíme přínos bobtnání radnice v minulých letech.
- Zaměříme se na **problém šikany** na pracovišti jak na radnici, tak v příspěvkových organizacích. To neznamena, že bychom ji chtěli popírat! Identita lidí, kteří ji nahlásí, nebude až do vyřešení případu prozrazena. Bude-li to nezbytné, zapojíme do šetření i subjekty mimo magistrát.
- Nezapomeneme na pečlivé převzetí radnice a městských společností. Necháme si připravit přehled běžících smluv a soudních sporů, budeme kontrolovat vyplácené faktury a zodpovědně převezmeme majetek města. Řídit se budeme mj. doporučeními od Oživení:
https://drive.google.com/open?id=1KQob6MdEUOXg6K2mXHygkd8Qw_g6dChv
- Budeme automaticky a otevřeně informovat Vás občany o našich krocích. Jak těch, co mají napravit současné neřády, tak o naší budoucí aktivitě.

„Zlepšení práce radnice je náš největší cíl i úkol. Dosud si na něj nikdo netroufl a špatné fungování tak zůstává příslovečným „slonem v místnosti“, který všude překáží a nezmizí, ani když o něm přestaneme mluvit. Pořád o něj budeme zakopávat, ať se budeme snažit o cokoliv.“ Jaromír Baxa

Co jsme už udělali:

- Změny ve fungování radnice a personální změny na pozici vedoucích odborů se bohužel nepodařilo uskutečnit už v minulém období, přestože jejich potřeba byla už tehdy zřejmá a i když se ocitly i v programovém prohlášení koalice Změny pro Liberec a ANO. Jaromír Baxa a Zuzana Kocumová patřili mezi ty, kteří opakovaně upozorňovali, že neuskutečnění těchto změn je porušením předvolebních slibů a že bychom na nich měli trvat i za cenu vypovězení koaliční smlouvy. Naše tehdejší kolegy jsme však nepřesvědčili.

- Novému tajemníkovi M. Čechovi jsme po jeho nástupu předali soubor podnětů, jejichž řešení považujeme za důležité. Mezi nimi bylo řešení problémů na stavebním úřadu, v přípravě veřejných zakázek, v poskytování informací zastupitelům a občanům, i návrhy na prevenci šikany. Vše jsme pečlivě zdokumentovali a přiložili relevantní výsledky interních i externích kontrol a právní posudky. Často šlo o výsledky dlouholeté práce J. Baxy, Z. Kocumové a dalších zastupitelů a členů rady města. Napsali jsme o tom zde: <http://liberecotevreny lidem.cz/2018/07/16/je-k-vam-liberecka-radnice-privetiva/>.
- J. Baxa zmapoval nestandardní způsoby odměňování a interpeloval v této věci tajemníka J. Fadrhonce: <http://podklady.liberec.cz/download.files.php?url=2017%2F2017-09-07+ZM+7%2FDle+bod%C5%AF%2F035+Vy%C5%99%C3%ADzen%C3%AD+podn%C4%9Bt%C5%AF-+dotaz%C5%AF+a+p%C5%99ipom%C3%ADnek+z+6.+zased%C3%A1n%C3%AD+zastupitelstva+m%C4%9Bsta+2017.pdf&ref=zastupitelstvo>
- J. Baxa popsal nedostatky v oblasti archivace dokumentů: <https://www.nasliberec.cz/politika/tiskove-zpravy/572-podivn%C3%A1-skartace-na-libereck%C3%A9-radnici-pro%C4%8D-zmizely-d%C5%AFle%C5%BEit%C3%A9-dokumenty>

2. Širší dohoda je možná!

Naše město už mnoho let trpí tím, že se jeho politici neumí – a někdy ani nechtějí – navzájem dohodnout na obecně prospěšných řešeních výhodných pro občany. V Liberci jsme se stále ještě nenaucili spolupracovat a příliš často se zde podléhá pokušení použít většinu na potlačení menšinového názoru silou.

Výsledkem je nedůvěra mezi politiky i nedůvěra občanů v to, že radnice pracuje v jejich zájmu. Chceme neutěšený stav popsat a začít navrhovat, co s tím.

Jak na tom jsme:

- Schůze zastupitelů jsou nutné pro fungování obcí, ale v Liberci trvají moc dlouho! Častým jevem jsou vyhrocená jednání plná emocí a osobních útoků. Při současném vedení schůze chybí účinná snaha o kultivovanou rozpravu a sblížení odlišných postojů.
- Zastupitelstvo města nemá mechanismy pro dosahování dohody v případě neschválení návrhu, ani nevyužívá mechanismů běžných např. na Libereckém kraji k formulaci pozměňovacích návrhů tak, aby umožnily zkvalitnění daného návrhu. Nad obsahem často vítězí taktika a síla.
- Chybí respekt k názoru druhého a k menšinovému názoru obecně.

- Důležité součásti města – jeho obchodní společnosti, jako jsou dopravní podnik, technické služby a další – jsou prakticky pod kontrolou jen a pouze hlasovací většiny v zastupitelstvu.
- Projednání ve výborech nenapomáhá schválení návrhů v zastupitelstvu.
- Opozice necítí odpovědnost za fungování města. Její představitelé často deklarují, ať si rada města najde dost hlasů sama. Zapomínají, že i oni při každé příležitosti mohou přispět ke zlepšení kvality života ve městě.
- Liberecký radniční zpravodaj radnice slouží tu jako reklama na vedení města z městských peněz, tu jako koš na názory zastupitelů. Chybí v něm prostor pro kultivovanou diskusi. U názorové stránky ani jinde není respektovaná zásada, že prostor má být poskytnut i druhé straně, a to nejlépe v témže článku či na téže stránce. Úroveň Zpravodaje se od minulého volebního období výrazně zhoršila.

Co pro Vás můžeme udělat:

- Demokracii nevnímáme jako vládu většiny nad menšinou, ale jako vládu většiny při respektování práv menšiny a práva obecně. Role opozice je klíčová pro kontrolu činnosti radnice. S vědomím důležitosti její úlohy jí k tomu vytvoříme podmínky, budeme jí naslouchat a s podněty opozice zodpovědně pracovat, protože stejné budeme žádat v opozici i my sami.
- Navrhujeme úpravy jednacího řádu zastupitelstva:
 - Zasedání zastupitelstva někdy končí ještě dříve, než jsou projednány všechny body z programu. Proto body s velkou nadějí na dohodu mají být řazeny dříve.
 - Po vzoru Libereckého kraje navrhujeme zřízení návrhové komise, která bude dohlížet na smysluplnost pozměňovacích návrhů a doporučovat pořadí schvalování podle jejich logiky a nikoliv podle pořadí jejich předložení.
 - Navrhujeme využívání dohádovacího řízení v případě neschválení návrhu přímo během jednání zastupitelstva tak, aby mohlo dojít k úpravě neschváleného návrhu ještě na tomtéž jednání zastupitelstva. Přitom zůstane možnost hlasování o původním návrhu, bude-li si to předkladatel přát.
- Budeme brát vážně závěry z kontrol kontrolního výboru a požadovat po Radě města vyjádření k závěrům a doporučením, dále informaci o tom, jaká opatření RM na jejich základě přijala a s jakým výsledkem provedla kontrolu jejich účinnosti.
- Pozvedneme kvalitu materiálů. Výbory zastupitelstva budou projednávat všechny materiály jdoucí na zastupitelstvo. Zřídíme dopravní výbor, který v Liberci chybí.

- Změníme způsob zápisů ze zastupitelstva po vzoru Libereckého kraje. Oddělíme přepis diskuse od zápisu, který má dle zákona o obcích obsahovat informace o usneseních a o hlasování a hlavně má být dostupný do deseti dnů od ukončení zastupitelstva. Tuto lhůtu dnes neplníme mj. kvůli čekání na přepis celého jednání. Ten máme i nadále za důležitý a potřebný, nejlépe v doslovné formě.
- Zlepšíme on-line přenosy ze zastupitelstva tím, že kamera bude snímat i obrazovku s promítanými materiály. Umí to jiná města, není důvod, aby byl Liberec pozadu.
- Po vzoru Libereckého kraje budeme předkládat do zastupitelstva informace o činnosti Rady města.
- Dobrá správa něco stojí: Zlepšíme finanční ohodnocení práce zastupitelů. Vyšší výdaj se několikrát vrátí třeba u jediné zakázky provedené lépe na základě podnětu kteréhokoli zastupitele. Víc hlav, víc ví.
- Umožníme setkávání zastupitelských klubů v budově radnice (dnes má tuto výsadu jen koalice scházející se v kancelářích náměstků). Práce všech zastupitelů má být stejně vážená.
- Opozice bude mít vyhrazené pozice předsedů kontrolního a finančního výboru. Každý zastupitelský klub zvolený v komunálních volbách bude mít zastoupení v každém výboru, celkové zastoupení bude poměrné.
- Opozice bude mít zastoupení i v dozorčích a správních radách a všechny zastupitelské kluby budou mít zajištěný přístup k informacím o činnosti společnosti s majetkovým podílem města. Toho docílíme tím, že společnosti s majetkovým podílem města budou poskytovat informace, o které si zastupitelé požádají, a zastupitelům budou zpřístupněny dnes utajované informace z jednání rady města, jedná-li rada města ve funkci valné hromady.
- Při projednávání změn v rozpočtu budeme postupovat po vzoru Libereckého kraje a změny na jednotlivých odborech projednávat zvlášť. Tím omezíme handlování ve smyslu „tuto změnu schválím jen výměnou za změnu jinou“, protože zastupitelé již nebudou hlasovat pro velký soubor vzájemně nesouvisejících změn. Bude zřejmé odkud peníze jdou a na co.
- Liberecký zpravodaj bude sloužit primárně k informování o tom, o čem zastupitelstvo a orgány města rozhodly a co je k tomu vedlo. Neslouží k hádkám ve vedení města a k předvádění (se) jeho představitelů. Šéfredaktora chápeme jako spoluodpovědného za zlepšování kultury komunikace mezi vedením města, zastupiteli, zaměstnanci úřadu a hlavně občany. Aktualizujeme pravidla Zpravodaje doporučené organizací Oživení, aby přestal být „hláskou troubou“, ale stal se zdrojem ověřených, pravdivých a relevantních informací pro občany.

“Znáte to přísloví o koni, kterého přivedete k vodě, ale pít už musí sám? Přesně tak je to s opatřeními, které navrhujeme. Pokud vedení města nenabídne zapojení opozici, nebo pokud se opozice nebude chtít zapojit do práce pro město, žádného zlepšení nedosáhneme. Ale

musíme to zkoušet a nesmíme se nechat odradit žádným nezdarem. Bez ohledu na to, jak moc nás může zklamat." Jaromír Baxa

"Mám přímé srovnání mezi fungováním liberecké radnice a krajského úřadu. Bohužel, naše radnice z něj nevychází ani trochu dobře. Rozdíl je vidět už jen v kvalitě materiálů projednávaných na krajském zastupitelstvu, které poskytují odpovědi na mnoho otázek, které zastupitele napadají. Kvalita materiálů je ale přímo odvislá od samotného fungování úřadu. Chtít to samé po dnešním složení radnice by bylo pouhým čekáním na zázrak."

Zuzana Kocumová

Co jsme už udělali:

- Se Změnou pro Liberec jsme byli jedni z prvních v ČR, kteří jsme s videozáznamy ze zastupitelstva začali. Jaromír Baxa spolu s kolegy pak svedl několik nakonec úspěšných bitev o legálnost zveřejňování videozáznamů ze zastupitelstva s Úřadem pro ochranu osobních údajů. Tehdy jsme byli průkopníci, dnes už jsou videozáznamy standardem.
- Návrhy na změnu jednacího řádu obsahující návrhovou a dohádovací komisi připravoval Jaromír Baxa s pomocí dalších, m. j. Jana Votruby už v minulém volebním období. Nepodařilo se je ale prosadit.
- Podařilo se vyjednat výjimku na počet diskusních příspěvků netýkajících se významných smluv, investic, rozpočtu a územního plánu. Umožnění delší diskuse totiž může být velkým přínosem pro kvalitu schváleného materiálu. Princip zůstal zachován i v tomto volebním období.
- Potřebu zřízení návrhové komise jsme opakovaně zdůrazňovali i na zastupitelstvu.
- Respekt k menšinovému názoru a prostor pro opozici byl součástí programového desatera ke komunálním volbám v roce 2014, se kterým J. Baxa, Z. Kocumová a P. Felgr oslovovali i další strany pro získání širší podpory

3. Otevřeme radnici lidem

Liberecká radnice se postupně otvírala, ale otevřená stále není. V roce 2010 se zveřejňovaly jen materiály do zastupitelstva. Ještě před koncem vlády ODS byl připraven systém na zveřejňování veřejných zakázek.

Od té doby začaly být zveřejňovány smlouvy, po nějakou dobu i personální změny, část zápisů z rady města, videozáznamy ze zastupitelstva, pokročilo se i v zapojování veřejnosti do důležitých rozhodnutí. Liberec se stal členem Národní sítě zdravých měst (<http://www.liberec.cz/cz/prakticke-informace/zdrave-mesto/>) a začal přistupovat k zapojování veřejnosti systematictěji než dříve.

Naším cílem je radnice otevřená občanům, a to nejen ve smyslu dlouhé otevírací doby. Radnice schopná reagovat na jejich podněty i stížnosti včas a v dostatečné kvalitě. Usilujeme o posílení zapojování veřejnosti, víme ale, že bez schopnosti adekvátně

reagovat na podněty občanů a řešit jejich stížnosti radnice nemůže být důvěryhodným partnerem.

Jak na tom jsme

- Zveřejňování materiálů do zastupitelstva je již standardem. Příbyly materiály do rady města. Ty jsou však dostupné až velmi pozdě po příslušném jednání rady města. Zastupitelé ani veřejnost nejsou ani včas informováni, ani je nemohou připomínkovat před jejich schválením.
- Rada města nadále tají informace z obchodních společností města (například TSML, LIS atd.), a to i před zastupiteli.
- Společnosti ve vlastnictví města se stále zdráhají poskytovat informace a smlouvy, a to i zastupitelům.
- Ne všechny městské společnosti zveřejňují veřejné zakázky, ačkoliv jim to ukládá zákon i směrnice magistrátu.
- Radnice není schopna účinně pracovat s podněty občanů, ani se stížnostmi na průběh správních řízení. Vyřizování bývá velmi formální.
- Občané, kteří dorazí na jednání zastupitelstva s nadějí na prodiskutování svého problému, jsou nezřídka vystaveni nedůstojnému jednání a často ani nedostanou odpovědi na své otázky.
- Město Liberec pokročilo v zapojování veřejnosti, zřídilo pozici příslušného koordinátora, pravidelně eviduje, co se v dané oblasti dělá. Probíhají veřejná fóra, radnice dělala tzv. pocitovou mapu. Ta je dostupná on-line, viz <http://pocitovamapa.nszm.cz/liberec-2016/nahled>. Díky ní víme, kde lidé vnímají město jako zanedbané, kde jsou naopak na město hrdí, kde se cítí dobře, kde se necítí bezpečně nebo kde vnímají problémy v dopravě.
- Odbor ekologie a veřejného prostoru zapojuje veřejnost do plánování a tvorby nových zelených ploch v Liberci, ale s obtížemi. Mimo jiné právě díky letitému dluhu v péči o veřejný prostor, nepořádku a neschopnosti města reagovat často i na banální podněty občanů.

Co pro Vás můžeme udělat:

- Materiály do rady města budeme zveřejňovat dříve než dnes. Nejlépe ještě před jejich zasedáním rady města, a to v těch případech, kde zveřejnění nebrání zákon nebo jiné opravdu závažné důvody.
- Odtajníme materiály z jednání města ve funkci člena valné hromady obchodních společností.
- Provedeme audit protikorupčních opatření jako to udělal Liberecký kraj na přelomu let 2012 a 2013. Pověříme tím odbor kontroly a interního auditu. Mělo k tomu dojít už po volbách v roce 2014, ale bohužel chyběla vůle. Řada věcí zůstává

relevantní i dnes a my chceme pětileté zpoždění dohnat. (viz https://drive.google.com/open?id=1AV964Fw92WHLz1DKoaCb07Ug-P_evRY6).

- Připravíme pravidla pro poskytování informací z obchodních společností zastupitelům. Radnice bude sledovat plnění pravidla na straně obchodních společností a bude využívat pokynů představenstvu a další cesty k poskytnutí informací, bude-li to nutné. Městské firmy hospodaří s městskými penězi a není důvod, aby svou činnost tajily!
- Změníme jednací řád zastupitelstva tak, aby zastupitelé měli povinnost odpovídat i na dotazy občanů, nejlépe přímo na jednání zastupitelstva. Nebudou-li toho schopni, bude písemná odpověď tazateli zveřejněna na webu města společně se zněním daného občanského podnětu.
- Novým úkolem tajemníka úřadu bude hledání cest k účinnému a méně formálnímu vyřizování stížností občanů. Toto budeme aktivně sledovat. Teprve když radnice zvládne řešit stížnosti občanů, může fungovat zapojování veřejnosti, protože jinak občané nemají důvod radnici důvěřovat.
- Zajistíme efektivnější využívání aplikace "Lepší místo" pro evidenci podnětů a sledování jejich řešení.
- Liberci zbývá mnoho možností, jak lépe do svého provozu zapojovat veřejnost. Podle hodnocení Národní sítě zdravých měst (viz <https://www.dataplan.info/cz/liberec>) jsme stále v kategorii C, již od roku 2016. Naším cílem je dostat se do kategorie B a během následujících let směřovat v této oblasti mezi ty nejlepší.
- Při akcích naplňujících cíle Místní agendy 21 (viz <http://www.liberec.cz/cz/prakticke-informace/zdrave-mesto/aktuality/>) bude vyslyšen i hlas lidí z okrajových částí města a navržená opatření se nebudou týkat jen centra města.

Osobně se mi moc líbí týdenní shrnutí Ivana Langra. Můžu si udělat přehled, čemu se člověk ve vedení města věnuje. Přál bych si podobné informace i od dalších lidí ve vedení města. (Ivan Dumek nekandidující za LOL!)

Co jsme už udělali:

- Zveřejňování materiálů do rady města funguje na základě podnětu a opakovaných urgencí J. Baxy. Uskutečnění takto banální věci bohužel trvalo radnici dva roky!
- P. Červa vyhrál soud s Libereckou IS, která tvrdila, že není povinna poskytovat informace podle Zákona o svobodném přístupu k informacím. J. Baxa prokázal u soudu, že smlouvy neoprávněně utajuje dopravní podnik. Přesto někteří zastupitelé utajování smluv městských firem stále hájí.
- Návrhy v oblasti poskytování informací, odpovídání občanům a na pokroky v zapojování veřejnosti byly součástí programového desatera ke komunálním

volbám v roce 2014, se kterým J. Baxa, Z. Kocumová a P. Felgr oslovovali i další strany pro získání širší podpory.

4. Chytré město a otevřená data

Moderní město musí dobře využívat aktuální technologie, např. pro optimalizaci dopravy, nakládání s odpady nebo pro komunikaci s občany. Také zpracovává množství dat, která nepatří jen jemu. Musí je otevřít veřejnosti v tzv. strojově čitelných formátech, aby je mohl automatizovaně zpracovávat kdokoli.

Přestože ročně na IT služby vynakládáme desítky milionů korun, máme stále velké mezery v tom, jak naše město informační technologie využívá. Jak směrem k občanům, tak k zefektivnění vlastní činnosti. Přehledný web a dostupná data jsou přitom základem otevřeného úřadu. Do fungování měst nyní pomalu vstupují koncepty Smart City, Liberec na ně ale dosud není připraven. Neumí vyhodnocovat přínosy a náklady realizace takových řešení. Máme za to, že náklady na IT města by se daly do budoucna snížit třeba přes spolupráci s Libereckým krajem nebo intenzivnějším využíváním metropolitní sítě ke komerčním účelům.

Jak na tom jsme:

- Městský web nikdy nebyl moc přehledný. Jeho poslední aktualizace (jedna velká fotka s tlačítky turista – občan – radnice) pohřbila i poslední zbytky přehlednosti a intuitivnosti. Nevíte-li, kde svou věc hledat, budete hledat dlouho.
- Liberec na projektech v IT nespolupracuje s Libereckým krajem, přestože by se spolupráce nabízela: Obě organizace využívají podobné služby a technologie, mohly by proto významně ušetřit na společných nákupech a sdílení ověřených řešení.
- Části městského webu jsou nepropojené a vzhledově se odlišují. Někde chybí takové základní věci jako odkazy zpět na web města či příslušného odboru úřadu. Je zjevné, že nedošlo k uživatelskému otestování přebíraného systému.
- Liberec nyní zveřejňuje vybraná data ve formě grafických statistik a přehledů (tzv. city dashboardy - <http://dashboard.liberec.cz/cs-CZ/>). Nemá ale dostupný katalog zveřejňovaných dat a data nelze stáhnout ve strojově zpracovatelných formátech.
- Projekty v oblasti SmartCity (parkování, silniční meteorologie apod.) jsou připravovány nahodile, bez ucelené koncepce, bez kalkulace konkrétních provozních úspor.
- Metropolitní komunikační síť ve vlastní města Liberce a Liberecké IS není v současné době optimálně využívána ke komerčnímu provozu. Jedním z důvodů jsou omezující podmínky dotace, na základě které byla síť v roce 2009 rozšířena.

Co pro Vás můžeme udělat:

- Připravíme novou podobu městského webu. Nabízí se inspirace webem Libereckého kraje, který je mnohem přehlednější.
- Jednotlivé části webu města provážíme podle jednotného grafického vzhledu. Alespoň v hlavičce či patičce.
- Dotáhneme projekt Portál občana pro vyřizování běžné agendy, který se již roky "připravuje".
- Budeme jednat s Libereckým krajem o možnosti spolupráce v oblasti IT, sdílených nákupech a společném provozu některých systémů.
- Ve spolupráci se spolkem Otevřená města budeme pracovat na vytváření otevřených nástrojů jako náhrad komerčních produktů a na sdílených nákupech.
- Když si stavíte dům za třeba pět milionů, rozhodně chcete najmout nezávislý stavební dozor. Informační systém je "stavba" často i řádově dražší a mnohem složitější, ale odborný dozor pracující v zájmu zadavatele byste zde hledali marně. Chceme zavést tento zásadní článek, aby se zabýval vnitřní kvalitou, shodou výsledku se zadáním, přiměřeností všech tajuplných nákladů i údržbou a dalším rozvojem.
- Povinnou součástí převzetí nových systémů (vč. webů) se stane **test použitelnosti** alespoň pěti nezávislými laiky z řad běžné populace s hodnotícím protokolem. Podobné testy provedeme i na relevantních existujících systémech. Běžně se tak odhalí 85% nedostatků.
- Začneme zveřejňovat data podle standardů otevřených dat. Provedeme katalogizaci dat zveřejněných městem a přehled datových sad zveřejníme na webu města (např. po vzoru Ministerstva financí - <http://data.mfcr.cz/>). Tím umožníme rozvoj aplikací usnadňující život jak občanům, tak městu.
- Připravíme efektivní rozklikávací rozpočet a provážíme jej s registrem smluv, veřejných zakázek a se seznamem faktur (současná verze tyto možnosti ani zdaleka neposkytuje). Inspiraci budeme hledat např. v Novém Městě na Moravě (<http://rozpocet.nmnm.cz>).
- Připravíme strategii pro oblast Smart City s důrazem na efektivitu a účelnost navrhovaných opatření.
- Využijeme toho, že od roku 2019 může Liberec využívat metropolitní síť ke komerčním účelům. A to např. na základě dlouhodobých smluv a sdílení sítě s různými partnery a operátory ze soukromého sektoru, které dosud nebylo možné.

II. Městské obvody

Každý z nás by si přál žít tam, kde se pečuje o veřejnou zeleň, kde jsou dobré školy a spravené silnice a chodníky. Někde, kde se hádky politiků nepromítají do normálního života. V Liberci ale takové štěstí mají jen někde. Jako dobré místo k životu v posledních letech vynikají Vratislavice.

Proto **navrhujeme zřízení městských obvodů**. Je to cesta, jak přesunout pravomoci blíže k lidem, aby si lidé v obvodech mohli sami rozhodovat o převážné většině věcí, které se jich týkají. Uvědomujeme si, že to je **velká a nová věc**.

Čím se Vratislavice liší od ostatních čtvrtí?

- Mají jasný podíl finančních prostředků, který v nich zůstává. Naplánuje-li město velké investice (aréna, MS 2009, rekonstrukce bazénu či areálu LVT atp.), rozpočtu Vratislavic se to nedotkne. Úspory se najdou především v investicích do ostatních částí města.
- Mají vlastní zastupitelstvo, které rozhoduje a jehož členové spolupracují efektivněji, protože „v malém rybníčku“ je lépe vidět na každého a spoluzodpovědnost za dobrý chod obvodu i jeho výsledky mají fakticky všichni.
- Starosta a další zaměstnanci úřadu, kteří jsou zodpovědní za chod obce, přejímají a kontrolují kvalitu odvedené práce, jsou přímo zainteresováni na stavu veřejného prostoru, kulturním vyžití atp. Investiční priority lépe odrážejí potřeby obyvatel a kvalita realizací je vyšší s větší odpovědností.
- Díky tomu jsou Vratislavice upravené a zanedbané – vyplývá to i z pocitové mapy <http://pocitovamapa.nszm.cz/liberec-2016/nahled> – s výjimkou areálu Intexu jsou Vratislavice nejméně zanedbanou částí města.

1. Co by měl řešit městský obvod?

1. Hospodařit s vlastním majetkem – silnice, budovy, parky. Investovat do nich, obchodovat s nimi. Výnosy z prodejů nechat v daném obvodu (tak to mají Vratislavice).
2. Zřizovat ZŠ a MŠ – Zajistit potřebnou kapacitu a nevymlouvat se, že někde na druhém konci města kapacita je a že kraj navýšení nepovolí. Vratislavice jsou opět v jiné situaci, kapacitu navyšují podle potřeb, protože jsou vnímané jako jeden celek.
3. Pečovat o veřejný prostor – úklid, veřejná zeleň, správa místních komunikací a jejich zimní a letní údržba.
4. Podporovat místní kulturu – současné fondy jsou celoměstské, většina akcí je v centru, chybí motivace pro spolkový život ve čtvrtích. Výjimku tvoří snad jen sportovní fond.

5. Nabízet sociální služby, ...
6. Provozovat Czechpoint, vyřizování dokladů, matriku, oddávání.
7. Spravovat hřbitovy.

2. Kolik obvodů chceme a na kolik by to vyšlo?

- 10 obvodů včetně Vratislavic, odpovídá urbanistickým celkům dle územního plánu, s mírnými úpravami podle místních specifik, aby byla zajištěna soudržnost dřívějších čtvrtí, pokud o to mají místní obyvatelé zájem.
- Náklady odhadem cca 100 mil. Kč ročně oproti stavu před několika lety, kdy radnice měla cca o 100 zaměstnanců méně. Náklady: uvolněný starosta a místostarosta; rada a zastupitelstvo obvodu; malý úřad, příp. technické středisko s vybavením; náklady na pronájem/provoz sídla.

3. Kroky k vytvoření městských obvodů:

1. Transparentní toky peněz: Rozčlenit rozpočtové kapitoly týkající se investic a oprav na jednotlivé městské čtvrti či zamýšlené obvody, aby bylo jasné, kolik se kam platí.
 - Obvody mohou být definované např. podle upravených tzv. sektorů města v územním plánu, který jich obsahuje 10 včetně Vratislavic nad Nisou. Finální podobu je nutné podrobit hlubší diskusi a odstranit některé vady, jako je oddělení Nové Rudy od Vratislavic nebo společný sektor Machnína a Růžodolu přes jejich oddělení Stráží nad Nisou.
2. Zavést spolurozhodování občanů o využití peněz: Participativní rozpočty. To ošklivé slovo znamená, že jako občané budete moci na základě návrhů odborníků hlasovat o části veřejných výdajů pro okolí svého domova. Participativní rozpočet pro celé město ale nemusí vést ke spravedlivému rozdělení peněz.
3. Zřídít komunitní centra a posílit roli škol v komunitě. Nalézt objekty, které mohou sloužit jako místní komunitní centra. Ať už ve školách, sálech hospod nebo jinde a uzpůsobit je k budoucímu využití. Ve spolupráci s řediteli škol posílit společenskou roli škol pořádáním akcí, otevřením školních zahrad pro veřejnost i po vyučování, rozšíření školských rad o zástupce místní komunity a podobně.
4. Určit pravomoci obvodů a schválit příslušný status města. Tím bude definované, kdo bude mít za co odpovědnost a kolik peněz na to bude mít.
5. Uspořádat volby do zastupitelstev městských obvodů s dalšími komunálními volbami v roce 2022.

III. Chceme klást důraz na potřeby všech občanů města

Chceme zlepšit kvalitu života obyvatel Liberce.

Jsme přesvědčeni, že město, kde se dobře žije, má budoucnost, protože z něj obyvatelé neodcházejí. Namísto velkolepých projektů za miliony a miliardy nabízíme v první řadě řešení každodenních problémů obyvatel města ve všech jeho částech. Chceme vytvořit mechanismy, jak město otevřít iniciativám zdola. Vedení města nemůže všechny problémy řešit samo a hned, má vytvářet podmínky pro spolupráci, podpořit kvalitní lokální projekty a dobré nápady. Klíčová je spolupráce s lokálními podnikateli, umělci, aktivními občany, zájmovými i lokálními spolky. Právě na to se chceme zaměřit.

„O nás bez nás“

Rozhodování o klíčových změnách zejména v odlehlejších částech Liberce se často děje bez zapojení místních občanů.

O opravách, úpravách a uzavírkách ve všech částech města se rozhoduje bez komunikace s lidmi, kteří v místě žijí. O uzavírkách, které významně zasáhnou do života obyvatel v některé části Liberce, rozhodují ti, kterých se to nijak nedotkne. Zároveň jsou obyvatelé v místě špatně a pozdě informováni.

- **Zapojíme v maximální možné míře obyvatele Liberce do rozhodování o změnách v jejich okolí.**
- Oživíme osadní výbory. I když máme v programu vznik městských obvodů a tím lokálních samospráv, víme, že není možné zřídit je přes noc. Proto chceme nejprve využít ty struktury, které máme k dispozici.
- Jejich názory zohledníme při plánovaných opravách, úpravách a při prodeji městského majetku v místě.
- Osadní výbory podpoříme materiálně (příspěvek na telefon, tisk, podpora při realizaci anket a zjišťování názoru místních obyvatel).
- Zřídíme vývěsky s informacemi týkající se dané čtvrti a budeme se o ně starat.
- Do rozhodování o úpravách městských ploch, o údržbě zeleně, o stavbě hřišť, o umístění přechodů a o plánovaných opravách komunikací chceme informovat dostatečně dopředu, aby byl čas naslouchat názorům lidí, kteří v místě žijí. Využít pro to chceme právě osadní výbory, lokální vývěsky, ankety a debaty s občany.

„Mluvit do dubu“

- **Radnice ne dostatečně reflektuje podněty, námitky a stížnosti občanů** (například k územnímu plánu, špatnému fungování stavebního úřadu, schvalovaným developerským záměrům – Doubí, Vesec, Ostašov, vystoupení občanů na zastupitelstvu). Zároveň město nemá vypracovaný systém získávání zpětné vazby. Jednou za čas vytvořit on-line anketu nebo uspořádat několik setkání s občany, která jsou špatně propagovaná a tím i málo navštívená, nestačí. Pocitová mapa jednou za několik let, o které taky spousta lidí neví a pokud ji nehledá, tak ji nenajde, není funkčním nástrojem, byť je užitečnou informací.
- **Vytvoříme systém kontinuálního sběru podnětů od občanů** (on-line, skrze schránky důvěry na exponovaných místech, aplikace a moderní nástroje (vzor třeba zde: <https://data.brno.cz/aplikace-a-analyzy/>)).
- **Vytvoříme systém nakládání s podněty občanů** tak, aby autor podnětu věděl, jakými cestami podnět putuje, kdo se jím bude zabývat, do kdy a jakým způsobem bude podnět vypořádán, případně jaké typy podnětů (anonymní, nesrozumitelné, útočné...) nebudou vypořádány, a jak o tom budeme informovat.
- **Vytvoříme přehlednější a interaktivnější web** (opět viz <https://www.brno.cz/uvodni-strana/> zejména struktura a intuitivnost, uživatelská vstřícnost).
- Kromě přenosu a záznamu jednání zastupitelstva **vytvoříme pravidelný stručný způsob informování o klíčových změnách, přijímaných rozhodnutích a záměrech** (na webu, v radničních novinách...). „Otevřená radnice“ - pravidelné debaty se zastupiteli, setkávání nad zásadními plány změn v jednotlivých částech města. (Opět je pak třeba, aby bylo jasné, jaký je cíl debaty – informovat, vysvětlit, vyslechnout si názor a zohlednit ho v rozhodování... + jaký a do kdy bude výstup a kde bude zveřejněn.)
- V neposlední řadě je třeba vytvořit aparát, který umožní, aby se konstruktivní podněty promítly do praktických změn v maximální možné míře (např. jiný způsob zadávání úkolů TSML a Komunitním pracím – lepší a rychlejší opravy ulic, rovnoměrnější správa veřejné zeleně...).

„Komu se nelení, tomu se zelení“

- **Lokální iniciativy nejsou podporovány systémově.** Pokud chce nějaká skupina občanů v nějaké části Liberce uspořádat akci (Schoolfest), zkrášlit nebo jen opravit/uklidit veřejný prostor, přinést do prostoru umění, připomínku událostí minulých (např. kříže v Kunratické zatáčce, pravděpodobném místě romského lágru), není snadné získat podporu od města, není jasné, kdy, na koho a jak se obracet. Zauhlovačka, Varšava, komunitní zahrady...
- **V rozpočtu města vytvoříme kapitolu věnovanou drobným projektům.** Vyčleníme prostředky na podporu lokálních akcí a konkrétních projektů přicházejících zdola, od občanů. Kolik peněz, pro koho, kdy a jak musí být jasné

včas. Oceníme dobrovolnickou práci a těm, kteří jsou ve prospěch města ochotni věnovat svůj čas, pomůžeme materiálně.

- **Podpoříme lokální drobné podnikatele**, kteří chtějí do města přinést novou, inovativní službu nebo tradiční produkt (bezobalový obchod, zašívárna...).
- **Podpoříme investory, kteří v záměru zohlední okolí a zájmy místních obyvatel.** Na velké investory budeme obecně vytvářet tlak, aby spolufinancovali občanskou vybavenost v místě výstavby/výroby. Přivedeme na radnici standardy odpovědného zadávání veřejných zakázek a budeme sledovat podíl malých a středních firem na městských nákupech.

„Kdo se moc ptá, moc se dozví“

- **Získávání informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím je jen pro otrlé a nezdolné jedince.** Informace jsou poskytovány až po značných obstrukcích, pozdě, neúplné...
- **Chceme maximum informací sdílet sami od sebe. Informace žádané podle zákona pak musí být poskytovány bez zbytečného odkladu a obstrukcí.** Město musí mít snahu porozumět dotazu, ne si vzít jeho nejasnou formulaci jako záminku pro neposkytnutí informace. Dohled nad odpovědnými orgány a pracovníky na městě (elektronický systém vypořádávání dotazů – může být propojen se systémem vypořádávání podnětů viz výše).

“Kdo chce, hledá způsoby, kdo nechce, hledá důvody.”

Vytvoříme podmínky pro podporu a pomoc těm obyvatelům Liberce, kteří se nacházejí v obtížné životní situaci. Problémy v soužití je třeba řešit, nikoli odsouvat nebo ignorovat.

Další nečleněné nápady:

- Na sídlištích a v okrajových částech budeme prosazovat vybudování chybějících chodníků, budeme jednat s vlastníky nemovitostí, o převodu částí jejich pozemků, přes které je třeba chodníky podél komunikací vést. Bezpečnost, funkční infrastruktura a příjemné prostředí nejen v centru, patří mezi naše priority.
- Podpoříme rychlejší budování kanalizace a veřejného osvětlení.
- Při úpravách veřejného prostoru a opravách ulic a silnic budeme pamatovat na smysluplné umístění přechodů pro chodce, chodníků a cyklostezek. Využijeme přitom znalosti místních obyvatel a budeme respektovat jejich potřeby.
- město má nástroje jak podporovat podnikání. Děčín má dobře udělanou strategii. https://drive.google.com/open?id=18HyowUbARBeN6CDfU7_R3b8wYR2Jq7pq

Jak se do lesa volá...

Potřebu věnovat se zvýšení bezpečnosti ve městě nebereme na lehkou váhu. Jsme přesvědčeni o tom, že větší bezpečnosti nelze dosáhnout jen posílením represe, ale především cílenou prevencí.

- **Chceme podpořit ty obyvatele Liberce, kteří se cítí vyloučení** a mohou snadno získat dojem, že nemají naději na změnu. Ke snížení napětí ve společnosti, a tím i úbytku sociálně patologických jevů, nevede cesta přes populistická hesla ani laciná řešení.
- **Zaměříme se proto na rozvoj sociálního bydlení.** Dostupné důstojné bydlení spojené s nabídkou kvalitních sociálních služeb, jehož získání není podmíněno zásluhově, dává lidem, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením, šanci začlenit se do většinové společnosti. Zavedení tzv. bezdoplatkových zón (oblastí, v nichž není možné vyplácet doplatek na bydlení) bez toho, aby společně s jejich zavedením vytvořilo město pro lidi v bytové nouzi alternativu, vede jen ke zvýšení sociálního napětí a ohrožení bezpečnosti.
- **Sociální služby musí být dostupné tam, kde je jich nejvíce potřeba.** Zasadíme se proto o vznik Nízkoprahového klubu pro děti a mládež v prostoru terminálu Fügnerova.
- **Prosazujeme absolutní zákaz heren v Liberci.** Peníze, které do městského rozpočtu plynou od provozovatelů heren, nevyváží negativní dopady, které má dostupné hazardní hraní na bezpečnost a kvalitu života ve městě. Nesouhlasíme s argumentem, že zákaz heren přinese pouze přesun hráčů do on-line prostředí. Závislost na výherních automatech dopadá na celé rodinné systémy a často se pojí s chudobou a špatnými životními podmínkami.
- Na místech s vyšší zločinností a s pocitově nižší bezpečností je důležitá přítomnost hlídek policie posílených o asistenty prevence kriminality.
- Existenci problémových lokalit nevyřeší zavedení bezdoplatkových zón, ale cílený tlak na majitele nemovitostí a péče města o zkvalitnění života ve všech jeho částech.
- Ke zhoršení bezpečnosti ve městě přispívá nárůst zahraničních zaměstnanců, kteří často pracují pod pracovními agenturami za podmínek, které jim neumožňují jakékoli začlenění do společnosti (nedůstojné bydlení, nízké příjmy bez jistoty práce a nároku na nemocenskou či dovolenou). Budeme vyjednávat s velkými zaměstnavateli ve městě o snížení počtu agenturních zaměstnanců. Budeme tlačit na velké zaměstnavatele, aby zaměstnancům ze zahraničí nabízeli sociální poradenství a podporu při řešení obtíží spojených s pobytem na území cizího státu. Klíčová je odpovědnost zaměstnavatelů.

Pokud by Vás někoho napadla nějaká rozumná represivní opatření, která by vedla podle vás ke skutečnému zvýšení bezpečnosti, sem s nimi.

IV. Dobré plány pro naše město

“Plány jsou sice k ničemu, ale plánování je vším.”

Dobrý rozvoj města nepříjde jen tak sám od sebe. Plánování pomáhá určit priority, nalézt vhodné nástroje a efektivní provedení. Taky Umožňuje nalézt shodu mezi různými zájmy na tom, kam město rozvíjet. Díky tomu usnadňuje realizaci dohodnutých záměrů.

1. Strategický plán - klíč k rozvoji města

- **Připravíme nový strategický plán města.** Naše město má schválenou strategii rozvoje platnou do roku 2020, do té doby musíme připravit nový dokument. Tato strategie vznikla na základě poměrně široké dohody napříč zastupitelstvem (v září 2014 tento dokument odsouhlasilo třicet zastupitelů z třiceti dvou přítomných, nikdo nebyl proti, zdrželi se pouze dva zastupitelé.
- **Rychlost přípravy není nejdůležitější.** Uvědomujeme si, že strategický plán vyžaduje pečlivou přípravu, kterou není dobré uspěchat. Přesto uděláme, co bude v našich silách, abychom do roku 2021 vstupovali s novou a schválenou strategií rozvoje.
- **Strategickým plánem se budeme řídit.** Nedovolíme, aby strategický plán byl pouze formálním dokumentem nutným pro čerpání evropských dotací. Záměry předkládané zastupitelstvu musí ze strategického plánu vycházet.

2. Dokončíme územní plán

Liberec sice má schválený územní plán, do roku 2022 ale musí schválit nový. Přestože příprava nového územního plánu začala již v roce 2008, celý plán není dodnes hotov.

- **Územní plán se protahuje, protože je prosazován “na sílu”.** Územní plán, na rozdíl od strategického plánu, nevznikal a nevzniká na základě participace a naslouchání občanům. Důležité části jako návrhy na ochranu zeleně a veřejných prostranství se staly součástí územního plánu až dodatečně, bezbřehé rozšiřování města do krajiny zarazily až dotčené orgány státní správy a podobně. Tyto změny sice pomohly územní plán výrazně zlepšit, na druhou stranu díky tomu je příprava územního plánu pomalá.
- **Napравíme chyby, které mohou územní plán ohrozit.** Bývalý primátor připravil rozsáhlé změny územního plánu bez schválení zastupitelstvem a ještě udělal v přípravě několik chyb. Nejsou splněny všechny pokyny, které vydal, na webu města visela jiná verze než na úřední desce a podobně. Tyto chyby mohou vést k úspěšným žalobám na územní plán. O rizicích víme a napravíme je.
- **Nejdůležitější je neškodit.** Některé změny navržené územním plánem mohou být nevratné. Proto zůstává několik lokalit, kde je územní plán vnímán jako ohrožení. Vyřídíme námitky k územnímu plánu tak, abychom škodili co nejméně, a to tím, že konfliktních návrhy převedeme do rezerv. Budeme je řešit až v přípravě

aktualizace územního plánu, která by měla proběhnout nejpozději do čtyř let po schválení územního plánu. Tím celý proces odblokujeme a umožníme hladší schválení územního plánu.

3. Dostupnější bydlení

I Liberce se týká špatná dostupnost bydlení hlavně pro mladé rodiny. Ceny bytů se za posledních deset let skoro zdvojnásobily, nájemní byty s dlouhodobými smlouvami chybí. Nový územní plán sám o sobě zlevnění nepřinese. Situaci nevyřeší jen to, že radnice zřídí několik desítek sociálních bytů, musíme se zabývat bydlením komplexně.

- **Vytvoříme plán.** Dobrý plán je první krok. Bez něj jsou všechna opatření jen nahodilosti, které nemusí mít žádný efekt. Liberec zatím žádný takový plán nebyl, dosud se město spoléhalo jen na trh s bydlením. A své byty město spíše prodávalo.
- **Budeme hledat cesty k dohodě s developery.** Vyzkoušenou cestou je umožnění větší výstavby výměnou za to, že budou obsahovat podíl dostupných bytů.
- **Město musí začít stavět nájemní byty.** Uděláme z výstavby bytů jednu z priorit. Město má stále řadu pozemků, na kterých je možné byty stavět. Tuto příležitost bychom měli využít, ne ty pozemky prodat, jako se to dělo v minulosti. Jen tak budeme moci efektivně využít připravovaných dotačních programů na podporu obecní výstavby bytů.

Recepty a příklady praxe ze zahraničí zde:

<https://drive.google.com/file/d/1UK0zGgmLaeZ7T0A2n8SSLFrY1OkelVmt/view>

V. Chceme lepší péči o veřejný prostor

Naším snem je **město**,

- kde se **dobře žije všem** - úspěšným i těm méně šťastným,
- kde ulice, náměstí a parky jsou **víc než průchozí místa** spojující bydliště, pracoviště, úřady a obchody,
- které má odpovědného **hlavního architekta**,
- které má schválený a **respektovaný územní plán**.

Velké projekty jako galerie, bazén, parkovací dům, technické muzeum a další podobné vždy slouží především určité zájmové skupině. **Veřejný prostor patří naproti tomu nám všem** a výrazným způsobem **ovlivňuje, jak se ve městě cítíme**.

Zlepšíme péči o veřejná prostranství

- **Zlepšíme údržbu a čistotu města**, chceme lépe koordinovat práci Komunitních služeb a Technických služeb města Liberce. Zamezíme vymlouvání se na ostatní!
- Zvýšíme **výdaje na investice ve veřejném prostoru**.
 - Řešit havarijní situace nestačí, podpoříme vznik **nových parků a hřišť** a zasadíme se obnovu těch zrušených, zejména mimo centrum.
 - Případné výkupy pozemků chceme financovat z prostředků z **fondů na výkup nemovitostí**.
- Chceme více **venkovních posiloven a workoutových věží ve městě**.
- Drobný **mobiliář jako lavičky budeme doplňovat dle přání** obyvatel, rovnoměrně v celém městě. Úřední šiml, který má zajišťovat **opravy a rozvoj** zde pracuje pomalu a neefektivně. To chceme změnit.
- Navážeme na **zdařilé kroky z minulosti**, což je například květinová výzdoba, nebo na připravené projekty revitalizací konkrétních hřišť a zelených ploch.
- Běží projekt BIDE LIN zaměřený na veřejnou zeleň a vodní plochy v Drážďanech, Liberci a Děčíně: <http://bidelin.ioer.eu/cs/popis-projektu/> Výsledky projektu mají velký potenciál zlepšit péči města o veřejnou zeleň, a to ve:
 - zmapování toho, co ve městě vlastně máme
 - vytvoření projektových karet pro jednotlivé zelené plochy, pro které by bylo možné snadno sáhnout při vyhlášení vhodné dotační výzvy
 - seznam ploch vhodných k vykoupení

- Chceme drobnými granty **podporovat sdružení vlastníků a zájmová sdružení** v péči o jejich blízké prostředí.
- Připravíme **plány revitalizací sídlišť**. Ukončíme praxi zmatených zásahů do zeleně, do rekonstrukcí silnic či kontejnerových stání.
- Jsme pro **vznik centrálního parku v okolí zámku**, což je oblast velmi důležitá pro tvář města. Chceme v tom spolupracovat s majitelem.
- **Propojíme zelené plochy v centru** a **oživíme místa** typu terasy pod Antonínem či prostranství u hospůdky Tatáž Pakáž.
- Rozvojové záměry na pozemku **bývalé Textilany** chceme koordinovat s investorem tak, aby zde vznikla zajímavá a funkční oblast města. Nejlépe za pomoci **regulačního plánu**.
- Dotáhneme připravovanou **opravu a vyčištění přehrady**.
- Chceme **revitalizovat rybník Tajch** včetně jeho okolí a připravit totéž pro další vodní plochy (např. **koupaliště v Machníně**).
- Věříme, že krásné **Sokolovské náměstí** může být **znovu náměstím a ne parkovištěm**.

Přivedeme hlavního architekta

Města, která mají hlavního architekta s dostatečnými pravomocemi a s podporou politiků, obvykle vypadají mnohem lépe než města, která jej nemají. Liberec jej nemá a díky tomu radnice jen těžko může být sebevědomým partnerem jak developerů, tak třeba zhotovitele územního plánu. Liberec hlavního architekta potřebuje a je na politicích, aby jeho pozice nebyla pouze formální a aby spolupracovali ve prospěch města.

- **Chceme hlavního architekta** města, který bude mít na rozdíl od současné rady architektů jasné kompetence, odpovědnost a mandát pocházející z volby. Návrh už byl v Radě města, chceme jej předložit znovu.
- Hlavní úkol: Příprava veřejných soutěží. Ponižující **hledání nejlevnějších projektantů musí skončit** co nejdříve.
- Hlavní architekt dále:
 - bude jeden z prvních orgánů, který bude posuzovat plánované investice města do urbanistického rozvoje, bude u jejich vzniku a jeho stanovisko

bude provázet strategická rozhodování jako je např. budoucnost letiště či prostoru po bývalé Textiláně.

- bude zplnomocněn vydávat vyjádření popř. stanoviska zástupce města ke stavbám na jeho území jako účastník řízení ve smyslu stavebního zákona.
 - bude posuzovat vhodnost architektonických soutěží u vypisovaných stavebních veřejných zakázek a bude se aktivně podílet na definování soutěžních podmínek, případně je administrativně zajišťovat.
 - schopen vést nebo se podílet na participaci a mediaci s občany i developery a stavebníky.
 - bude pracovat na zadání územního plánu a jeho aktualizací, spolupracovat při aktualizaci strategického plánu a dalších rozvojových dokumentech města (IPRÚ apod.).
- Budeme pořádat **architektonické soutěže** na úpravu větších zelených prostranství, na stavby a velké rekonstrukce městských budov. Zasadíme se o úpravu veřejných prostranství přes soutěže.
 - Připravíme **Manuál tvorby veřejných prostranství** jako podklad pro projektanty, aby se při opravách ulic nezapomínalo na stromy nebo keře a nevznikala nesmyslná a nevzhledná řešení (viz rekonstrukce Žižkova náměstí či ul. Milady Horákové).

VI. Lepší školy pro naše děti

... protože ony jsou **budoucnost**, pro kterou naše město žije.

1. Podpoříme inovativní školství pro 21. století

Budeme usilovat o reformu vzdělávání v mateřských a základních školách

Uvědomujeme si, že bez nutných reforem vzdělávání nebudou naše děti připraveny na změny trhu práce spojené se čtvrtou technickou revolucí, globalizací a změnami ve struktuře profesního života.

Šanci mají pouze lidé kreativní, sebevědomí, schopní spolupráce i samostatného řízení, s vysokou sociální a emoční inteligencí, přijímající globální procesy jako šanci pro osobní růst. Podporujeme efektivní zvyšování čtenářské, matematické a jazykové gramotnosti ruku v ruce se zvyšováním tzv. měkkých dovedností. Proto při komunikaci s řediteli škol budeme klást důraz na nutné reformní kroky, nikoli na byrokracii. Výrazně podpoříme ředitele, kteří nezůstanou u pouhé obsluhy fungování svých škol, ale kteří se aktivně zasadí o kvalitu pedagogického procesu. Podpoříme je materiálně, metodicky i finančně.

Využijeme tzv. mikrograntů pro učitele, kteří usilují o reformní školství.

Nechceme, aby nejkvalitnější učitelé odcházeli ze školství. Pouze oni jsou zárukou rozvoje vzdělávání a mohou být jedním z hybatelů tolik potřebných změn, jsou schopni ukázat cestu a ověřit ji přímo v praxi. Chceme tyto pedagogy a jejich úsilí podpořit pomocí grantů s minimální možnou byrokracií, tzv. mikrograntů. To dá učitelům větší samostatnost, bude to inspirovat i studenty a celkově urychlí změny ve vzdělávání.

2. Zajistíme zvýšení kvality libereckých škol

Zasadíme se o právo každého dítěte na opravdu kvalitní vzdělání

Spádovost škol považujeme za nástroj zajištění dostupného primárního vzdělání pro každé dítě, nikoli omezující opatření. Je-li o některé školy eminentní zájem a o jiné ne, řešením není obstrukce při zápisech, ale zvýšení kvality všech škol.

Podpoříme školy pomocí grantů OP VVV, jejichž náročnou obsluhu zajistí zřizovatel. V tomto vyjdeme z potřeb škol a daných institucí, které nejlépe vědí, co potřebují.

Zasadíme se o partnerský vztah škola - rodič - dítě

Respektujeme rodiče jako rovnocenné partnery školy. Jsme si vědomi toho, že především rodič má zodpovědnost za své dítě a jeho budoucnost. Budeme podporovat partnerský vztah rodiče a školy. Zároveň podpoříme takové vzdělávání, ve kterém je

nejen rodič, ale i dítě partnerem procesu vzdělávání. Učitel je pak jeho průvodcem. Přijetí odpovědnosti za vlastní život je možné a žádoucí rozvíjet již na úrovni základní školy.

Zprofesionalizujeme Výběrová řízení ředitelů a ředitelek škol

Výše zmíněná odborná komise umožní zřizovateli podpořit kvalitní ředitele a ředitelky, motivovat je ke změnám a být jim v těchto změnách oporou po celou dobu jejich funkčního období. Ředitelé musí být vybíráni a náležitě ohodnoceni na základě svých zásluh o kvalitu vzdělávání. Zároveň musí být dostatečně svobodní ve svých vizích.

Zkvalitníme vztahy zřizovatele se školami

Zkvalitníme vztahy zřizovatele s vedením škol i zástupci rodičů. Věříme, že otevřená komunikace, aktivní naslouchání a hledání všeobecně přijímaných cílů jsou zásadní.

Počet členů Školských rad zvýšíme ze 3 na 9, tak, aby se Školské rady staly reálným nástrojem rodičů a veřejnosti, schopným zajistit opravdovou participaci rodičů na chodu školy. Zasadíme se o to, aby byl ředitel Školské radě a Komisi pro kvalitu vzdělávání zodpovědný za naplňování vlastní koncepce, zároveň komise bude schopna ředitele podpořit při jednání se zřizovatelem. Zřizovatel by měl ředitelům pomoci kvalitním servisem (právní poradenství, ekonomika, grantový management...) tak, aby se ředitelé mohli věnovat zvyšování kvality vzdělávání.

Podpoříme péči o nadané děti

Rozvoj nadaných dětí nesmí být prázdnou frází. Rodiče těchto dětí mohou mít pocit, že jim Liberec nenabízí kvalitní základní školství, které by jejich dítě rozvíjelo, a že jediným řešením jsou pro ně osmiletá gymnázia a soukromé školy. To chceme změnit. Systémem pobídek a grantů budeme podporovat základní školy v péči o tyto děti a ve vytváření skupin a tříd se specializací. Liberci nemůže stačit jedna škola specializovaná na rozvoj cizích jazyků a jedna na hudební výchovu. Budeme aktivně podporovat individuální přístup k nadaným dětem a spolupracovat s Technickou univerzitou Liberec a dalšími univerzitami.

Podpoříme vzdělávání bez bariér

Ve spolupráci s řediteli, sociálními pedagogy, psychology a dalšími odborníky budeme hledat cesty, jak školám umožnit a usnadnit proces integrace dětí s handicapem. Cílem musí být nalezení cesty reálné pomoci bez zbytečné administrativní zátěže.

Zřídíme komisi pro kvalitu vzdělávání

Změny v kvalitě libereckých škol musí mít jasnou koncepci, kterou budou zaštiťovat odborníci nezávislí na politických stranách a politické situaci. Při Radě města zřídíme komisi složenou z uznávaných odborníků, kteří svůj profesní život zasvětili rozvoji svého oboru a pedagogiky. Tito odborníci budou sledovat změny v pedagogickém procesu jednotlivých škol, budou mít přímý vliv na odměňování ředitelů a výběrová řízení.

V budoucnu delegujeme část pravomocí na městské obvody

Není možné, aby právo na kvalitní školu souviselo s adresou dítěte. Každý městský obvod by měl mít pravomoc zasahovat do rozvoje své školy a tento rozvoj podpořit. Rodiče – občané daného obvodu mají největší motivaci usilovat o zvýšení kvality vzdělávání své školy.

3. Podpoříme vznik reformních a alternativních tříd na základních školách

I rodiče, kteří chtějí něco jiného než tradiční způsob výuky, mají mít možnost volby, a to i na své spádové škole. Chceme je udržet ve veřejném školství, navíc nabídka reformních škol je omezená.

Základem reformních přístupů je důraz na vnitřní motivaci dětí, rozvoj umění jednat s lidmi a možnost dítěte rozhodovat se o tom, co se chce učit a co potřebuje. Děti si pak překvapivě snadno samy nacházejí cestu ke znalostem a oborům, k nimž mají talent.

Materiálně a metodicky podpoříme školy, které nabízejí vedle klasického i reformní nebo alternativní modely vzdělávání. Vytvoříme podmínky pro rozvoj osvědčených alternativ na městech zřizovaných školách.

Podpoříme ředitele a ředitelky, kteří na svých školách nově zřídí třídy s alternativním vzděláváním a kteří svými kroky zajistí jeho kvalitu (především spoluprací s odborníky). Podpoříme rozvoj stávajících alternativ (Montessori, Waldorf) i vznik nových alternativních směrů. Zasadíme se o rozvoj širokého spektra vzdělávacích proudů, tak, aby každá rodina našla školu podle svých představ.

4. Podpoříme mimoškolní vzdělávání

Podpoříme stávající kvalitní instituce mimoškolního vzdělávání

ZUŠ, DDM Větrník a další instituce mají v Liberci nejen dobré jméno, ale v porovnání s celostátním standardem i mimořádnou úroveň. Podpoříme jejich další rozvoj.

Podpoříme nízkoprahové mimoškolní vzdělávání

Kvalitní mimoškolní vzdělávání musí být přístupné i rodinám s nízkými příjmy a dětem rodičů se základním vzděláním. Pomocí grantů a dotací finančně podpoříme nízkoprahové mimoškolní vzdělávání škol i ostatních institucí, tak, aby rozvoj talentu dětí nebyl závislý na schopnosti rodičů zaplatit např. umělecké aktivity.

5. Zasadíme se o dostatečnou kapacitu a kvalitu mateřských škol

Mateřské školy považujeme za základ kvalitního vzdělávání. Podpoříme kvalitní mateřské školy a jejich ředitele a ředitelky. V předškolním vzdělávání platí stejné principy, jako ve

vzdělávání základním. Proto i zde platí důraz na spolupráci s rodinami, snaha o kvalitní vzdělávání, podpora alternativních směrů.

6. Podpoříme celoživotní vzdělávání

Na vzdělání má právo každý, v každém věku. Podpoříme celoživotní vzdělávání jak v návaznosti na uplatnitelnost na trhu práce, tak v souladu s trendem aktivního a plnohodnotného života do pozdního věku.

VII. Doprava v Liberci

Liberec vznikl jako křižovatka cest a touto křižovatkou nikdy nepřestal být. Tento fakt velmi podstatným způsobem utvářel dnešní město. Prakticky celá jeho moderní historie se pak potýkala s problémem, kam dopravu přeložit, protože historické komunikace (ulice Pražská, Moskevská, Revoluční) přestaly požadavkům stačit.

Liberecká náměstí pak s výjimkou těch, která byla skutečně jako náměstí založena (dnešní Nám. Dr. Edvarda Beneše a Sokolovské náměstí), jsou pouze křižovatkami, které demolice nárožních domů a tím vzniklým prostorem náměstí sice připomínají, ale jsou stále jen křižovatkami.

Situaci ještě zhoršila stavba železnice v padesátých letech 19. st. Oddělila sousedící obce obrovským náspem nádraží a přilehlých tratí. Toto oddělení je dodnes citelné. Vše zpečetila výstavba průtahu městem na sklonku totality a na začátku 90. let.

Žijeme tak ve městě, které má všechny své dopravní problémy dané historickým vývojem. A je třeba to zohledňovat při jejich řešení.

Neudržitelnost dopravní situace v moderních městech je stále patrnější. Množství aut v centrech bez regulace jen a jen narůstá. V Liberci se sice podařilo vytlačit parkující auta z náměstí před radnicí, ale hned vedlejší historické náměstí před kostelem je prakticky pouze parkovištěm. Hustá doprava zůstala v těsné blízkosti historické radnice, Šaldovo náměstí je jednou z nejhorších křižovatek v kraji.

Co s tím chceme udělat?

Řešení dopravní situace v Liberci není programem na jedno volební období. Ale i za čtyři roky lze udělat mnohé.

1. Městská hromadná doprava: Dopravní, nikoli korupční podnik

- Liberec dnes nejvíc potřebuje stabilizovat situaci v DPMLJ. Nyní je připravována nová smlouva mezi DPMLJ a městem, která má stanovit podmínky provozu MHD do roku 2029. Dohlédneme na to, aby byla v pořádku a neobsahovala nereálné finanční podmínky k tomu, co od dopravního podniku chceme.
- **Chceme dopravní podnik, který zajistí dopravu sám. Bez Busline.** Výpověď smlouvy ze strany BusLine chápeme jako příležitost, jak tento strategický cíl naplnit dříve, než jsme ještě před časem očekávali.
- Musíme hledat **jiný model spolupráce s Jabloncem**. Podíl Jablonce na DPMLJ je pouhá 0,3%, přesto Jablonec v posledních dvou letech intenzivně blokoval jakékoliv změny v DPMLJ díky svým velkým akcionářským právům. Situace je ale nevyrovnaná. Nelze mít velká práva a prakticky žádnou odpovědnost.
- Liberec potřebuje také další **posílení městské hromadné dopravy**.

O tramvajové trati do Rochlice se diskutuje roky, předešlé vlády dokonce stavěly přes Textilanu dvoukolejnou trať s vizí, že U Lomu její hlavní větev povede na Broumovskou a Dobiášovu. Tento směr dopravy však vůbec není tím, který by byl nejvíce přetížen! Nejvytíženější linkou MHD v Liberci je jednoznačně linka č. 12, která ve značné míře kopíruje trasu zrušené tramvajové linky č. 4. Budeme navrhovat znovuvybudování tramvajové trati do Rochlice v historické trase se zohledněním současné dopravní situace, tedy v trase Rybníček - U Nisy - Nitranská - Dr. Milady Horákové - Melantrichova - U močálu - Na Žižkově - Dobiášova. Tento koridor je už dokonce i v novém územním plánu města.

Výsledek: Když vyjdeme občanům vstříc šikovním MHD, budou méně sedat do aut.

Chceme **rozšiřovat tramvajovou síť** jako páteř hromadné dopravy. Budeme hledat cesty, jak na ni napojit další velká sídliště.

2. Liberec otevřený lidem, nejen autům

- Pro Liberec je nejvš potřebné začít **regulovat vjezd aut do centra** postupným rozšiřováním zón určených pro chodce, nikoli pro auta. Nabízí se např. uzavření průjezdu z Benešova na Malé náměstí současně s uzavřením Rumjancevovy ulice, jak navrhuji i architekti Mjöllk. K tomu je však zapotřebí dobudovat průjezd tzv. Nové Pastýřské a v ideálním případě i vybudování komunikace spojující Londýnskou a Žitavskou ulici podél koryta řeky Nisy.
- Zadáme studii s cílem chytře regulovat vjezdy do centra a postupným rozšiřováním zón pro chodce. Výsledkem navržených opatření by mohlo být výrazné zklidnění dopravy v celém Novém Městě a na Kailově vrchu; tím pádem také rozšíření centra města užívaného chodci, nikoli auty.
- Budeme podporovat **další rozvoj bikesharingu** v Liberci.

Dosavadní provoz "růžových kol" společnosti Rekola v Liberci se ukázal jako velmi přínosný a praktický. Stále více občanů využívá tuto službu. Budeme usilovat o rozšíření parkovacích zón pro sdílená kola a navýšení jejich počtu.

3. Liberec, nikoli rozkopanec

- Budeme lépe koordinovat a hlavně zkrátíme dobu uzavírek komunikací v Liberci. Známe to všichni. Každé léto nejezdí nějaká tramvaj, opravuje se ul. Milady Horákové a Londýnská nebo alespoň Sokolská, a objížďky trvají alespoň pět měsíců. A je to úspěch, protože naplánovaných bylo měsíců pět a půl. Přesně tak uvažují současní pracovníci radnice. Nechceme pořád poslouchat vysvětlení jako "projektant to tak naplánoval", "jde o složitou stavbu" a podobně. Přivedeme na radnici lidi, kteří budou chtít problémy řešit a ne vytvářet. Přesvědčovat je pořád dokola o jiném způsobu práce nemá žádný smysl. Výsledkem bude lepší průjezdnost města i v době uzavírky důležitých komunikací.

- Je třeba zajistit **dostatek parkovacích míst** na sídlištích a v širším centru.

Na sídlištích to nesmí být na úkor zeleně, která je nesmírně důležitou složkou prostředí. Můžeme vybetonovat všechny volné plochy na sídlištích, ale nebude to místo k žití. Zejména v době, kdy dlouhodobě rostou teploty a v letních měsících se z měst stávají místa, kde je jen obtížně možné pracovat a relaxovat, je dostatek souvislých zelených ploch klíčový. Parkování v centru města chceme plánovat tak, aby nenarušovalo pěší zóny a parky. Budeme podporovat rekonstrukci a rozšíření parkovacích míst v Žitavské ulici u nádraží, v tzv. "Nové Pastýřské". Budeme pracovat na omezení nebo zrušení parkovacích míst na Sokolovském a Malém náměstí.

4. Máme dlouhodobý plán

V Liberci je bohužel takřka nemožné vybudovat vnitřní městský okruh z důvodu složité konfigurace terénu a současné zástavby. Megalomanský projekt tunelu od bývalé Textilany k budově krajské knihovny, který prosadily do územního plánu předešlé vládnoucí koalice, je projektem z říše snů a není reálné, aby byl vybudován.

Budeme jednat s ŘSD o zahloubení průtahu městem (silnice č. 35) do tunelu všude tam, kde je to možné.

Zakrytí silnice 35 povrchovým tunelem musí být nutnou podmínkou pro vybudování nové silnice do Průmyslové zóny Jih, aby nedošlo k dramatickému zhoršení podmínek obyvatel, kteří v okolí nové i stávající silnice žijí.

Nové silnice vám neslibíme. Je jen málo takových, které se v našem městě dají postavit bez rozsáhlých demolic nebo bez enormně vysokých nákladů. Chceme citlivě přistupovat k městskému prostředí, které nám zanechaly předešlé generace bez dalšího zbytečného bourání kvůli novým a novým silnicím. Liberec musí přestat být městem demolic. Naše cesta je v podpoře MHD a alternativních způsobů dopravy.

VIII. Kultura žije!

Kultura je živý organismus. Vyjdeme-li z anglického rčení mladé generace "EARTH without ART is just EH", pak lze něco podobného prohlásit i o kultuře obecně. Kultura je kořením veřejného prostoru, bez ní by město bylo polomrtvým organismem.

Liberec vždy byl městem plným kultury. Stačí jen vzpomenout místních legend - dodnes velmi populárního Naivního divadla, Ypsilonky, která v Liberci začínala, liberecké opery i činohry v DFXŠ. Liberec proslul výstavami ve veřejném prostoru, jako byla Socha a město v roce 1969.

1. Budme hrdí na to, co v Liberci máme

Liberecká kultura si začala žít vlastním životem. Víme, že to nejcennější na vzniká "zespoda" díky odhodlání konkrétních lidí. Chceme je více podpořit a pomoci živé kultuře vystoupit z undergroundu. Tak, aby neztratila nic ze své autenticity.

- Nesmírně cenné jsou kulturní aktivity, které jsou v našem region organizovány "zespoda", tedy které si organizují lidé sami. Do tohoto procesu by bylo zhoła nesmyslné vnášet nové prvky.
- Co naopak má obrovský smysl, je takové aktivity co nejvíc podporovat. Dát organizátorům najevo, že o jejich aktivity má magistrát zájem. Chceme podobné aktivity co nejvíc podporovat a to i finančně.
- Podpoříme aktivity komunitních center. Zasadíme se o odstranění bariér v místech, kde občané mají chuť a vůli organizovat společenské akce (sokolovna, mateřská centra, nevyužité prostory) a rozvíjet lokální kulturu, chybí jim však prostory nebo finance.
- Na webových stránkách města budeme informovat o zajímavém dění na území města Liberce, bez ohledu na to, zda jde o akci organizovanou městem nebo občanskou iniciativu. Vytvoříme aplikaci, která umožní orientaci a vyhledávání jednotlivých kulturních institucí akcí na území města.
- Podpoříme projekt Živá kultura, živý Liberec, unikátní přehled po kulturních akcích v Liberci.
- **Zpřehledníme a zefektivníme grantová řízení. O financování dlouhodobých projektů je třeba rozhodovat včas, transparentně a v termínu zveřejněném dostatečně dopředu. Zavedeme víceleté granty, sestavíme seznam přímo podporovaných aktivit. Jednorázové a krátkodobé granty pak slouží především k podpoře aktivit, které reagují na aktuální dění a společenskou poptávku.**
- Ve veřejném prostoru je třeba myslet jak na dostatečnou péči o obnovu historických památek, tradiční a klíčové kulturní instituce a sezónní akce

vhodné pro klidné trávení času zejména rodin s dětmi a seniorů, tak na mladé lidi a moderní projekty, které veřejný prostor ožívají. Zasadíme se o vznik dokumentu, který bude upravovat, o jaký typ kulturních a společenských akcí, v jaké části města a v jakých termínech/ časech, má město zájem. Podpoříme pouliční umění, interaktivní výstavy a legální plochy pro graffiti.

- Kultuře nebudeme házet klacky pod nohy. Kluby jako Azyl do města patří, nebudeme je vyhánět.

2. Léto na náměstí nebude festivalem trapnosti

Kde jinde se má být prostor pro kulturu než na náměstích? Zatím je na Sokolovském náměstí parkoviště, a před radnicí v létě zabírá prostor pláž.

- "Léto na náměstí" potřebuje novou energii a jasnější zaměření a profilování. Program pro všechny je tak trochu programem pro nikoho. Chceme letní program atraktivní, provázaný s dalšími akcemi po městě.
- Více festivalů, méně jednorázových akcí. Jen tak si lidé mohou zvyknout chodit.
- Revitalizace přehrady, libereckých náměstí, nákup zámku a spojení zahrad v jeden velký park pomohou i živé kultuře. Vytvoří pro ni prostor.

3. Liberec může být cool

Chceme zapojit mladé lidi a jejich komunity.

- Existuje spousta komunit mladých kolem nás: **Skate, hip hop, street dance, slam poetry, bikeři, mladé matky na mateřské dovolené...**
- podpořit tyto skupiny, aby pro centrum města vyměšleli vlastní projekty. Touto cestou by mohly být vytvářeny nové vazby s městem
- komunita podporovaná městem má potenciál přitáhnout další mladé.

v těchto skupinách jsou často děti z nižších sociálních vrstev. Větší integraci i jim můžeme dát pocitem svobody, seberealizace, naslouchání ze strany města i společnosti.

-

4. Jistota a zázemí pro divadla a Varšavu

- Provoz kina Varšava ve stávajících podmínkách trvá už trochu moc dlouho. **Kino zrekonstruujeme**, chceme z Varšavy prostor pro **alternativní kulturu**.
- Jasný dlouhodobý výhled potřebují i divadla a další městské organizace: Nastavíme dlouhodobé plány financování založené na cílech.
- Budeme znovu jednat s Krajem o spolufinancování libereckého Divadla F.X.Šaldy jako jediného profesionálního divadla v kraji. Současný příspěvek kraje ve výši cca 2% rozpočtu neodpovídá významu divadla pro Liberecký kraj.

IX. Chceme podporovat potřebné

Smysl sociálních služeb a role města

Z analýz vyplývá, že v našem městě využívá nebo využilo sociálních služeb přibližně 20.000 osob (to znamená přibližně každý pátý občan města).

Pokud zahrneme situace, kdy sociální služby využili naši blízcí (rodiče, děti), má zkušenost s tímto způsobem podpory většina z nás.

Podle zákona sociální služby zahrnují 33 druhů podpory (zahrnují velmi široký okruh pomoci od služby Domova pro seniory až po azylový dům pro lidi bez domova). Hlavním smyslem sociálních služeb je prevence sociálního vyloučení, podpora plnohodnotného života v přirozeném vztahovém společenství, pomoc při překonávání překážek daných nepříznivou životní situací. Financování sociálních služeb je tzv. vícezdrojové, spolupodílí se na něm vedle obcí stát i kraj. Přesto je role města v této oblasti nenahraditelná. Obec je základní občanskou komunitou, která je občanovi po rodině nejbližší a která svými sociálními aktivitami chrání jeho sociální zájmy. I z tohoto důvodu zákon obcím ukládá povinnost zjišťovat potřebu poskytování sociálních služeb na svém území a zajišťovat o nich dostupné a dostatečné informace.

Současná situace v oblasti sociálních služeb v Liberci

Přestože v Liberci existuje široké zastoupení sociálních služeb, v rámci jejich podpory je Liberec ve srovnání s jinými srovnatelnými obcemi pozadu. Netýká se to jen míry spoluúčasti města na jejich financování, ale především vnímání a prosazování této oblasti jako jedné ze zásadních priorit. Ke zlepšení v dílčích oblastech došlo v posledním volebním období, kdy město iniciovalo vznik kvalitního komunitního plánu sociálních služeb pro období 2018 – 2022 a přišlo i s několika dobrými projekty. Chceme podpořit pokračování tohoto trendu a dále nabízíme praktické kroky, které pomohou zkvalitnit sociální podporu znevýhodněných a ohrožených obyvatel našeho města.

Hlavní nedostatky vnímáme v těchto oblastech:

- Město nemá dostatečně pojmenovanou koncepci a stanovené priority v oblasti sociálních služeb (komunitní plán pro období 2018 – 2022 je spíše než koncepcí či strategií analýzou současného stavu)
- Město nedostatečně sociální služby propaguje a málo s poskytovateli sociálních služeb komunikuje
- Mezi podporou jednotlivých služeb pro různé cílové skupiny je značná nerovnováha
- Příspěvkové organizace města jsou na tom finančně výrazně lépe než jiné organizace, bez ohledu na kvalitu služeb a potřebnost z pohledu obyvatel Liberce
- V posledním volebním období vzniklo několik dobrých projektů, ale velký problém je s jejich řízením, magistrát nemá dostatek kompetentních lidí, kteří by dokázali dotahovat dobré myšlenky a záměry do praxe

- Některé postupy města v nabídce sociálních služeb málo zohledňují možnosti a potřeby klienta

1. Podpora dobrého fungování města v oblasti sociální podpory

- Podpoříme širší zastoupení ambulantních a terénních sociálních služeb ve městě, umožnění života jednotlivce ve své přirozené vztahové síti považujeme za optimální formu sociální podpory
- V případě pobytových služeb budeme podporovat humánní trendy v souladu se standardy sociální péče
- Budeme iniciovat vytvoření akčního dokumentu vycházejícího z dostupných zdrojů mapujícího potřeby obyvatel města v oblasti sociálních služeb se stanovením priorit potřebných změn
- Zasadíme se o užší spolupráci s krajem, který je partnerem ve financování a garanci kvality sociálních služeb v Liberci. Současný stav nedostatečné koordinace mezi městem a krajem přináší zcela zbytečnou zátěž pro poskytovatele sociálních služeb (například v oblasti administrativy a sledovaných ukazatelů kvality)
- Podpoříme širší zapojení klientů do komunitního plánování sociálních služeb ve městě
- Prosazujeme větší důraz na preventivní sociální programy (např. nízkoprahová centra, informační kampaně a krizová linka pro seniory, dostupné právní poradenství)
- I s ohledem na demografický vývoj budeme podporovat navýšení finanční podpory sociálních služeb v rámci rozpočtu města v dalších letech. Starost o lidi v nouzi a nevýhodné životní situaci by měla být prioritou odpovědné místní samosprávy
- Vytvoříme jednoduchý a přehledný rozcestník sociálních služeb poskytovaných na území statutárního města Liberec. Jedním z důvodů nepřehledné situace je i existence dvou odborů zabývajících se sociální problematikou (navíc ve dvou vzdálených budovách magistrátu). Nabídka a informace o poskytovaných sociálních službách musí především odpovědět na otázku, kde a na koho se s konkrétním problémem může občan obrátit. Informace o nabízené pomoci a podpoře je třeba poskytovat s respektem a empatií.
- Podpoříme sjednocení a kvalifikované posílení sociálního odboru města. Město potřebuje odborníky na oblast komunitního plánování a především realizaci nových projektů v oblasti sociálních služeb
- Zasadíme se o to, aby město, na základě stanovených priorit a potřeb obyvatel, podporovalo organizace v oblasti sociálních služeb bez ohledu na podobu právní

subjektivity. Kritériem by měla být kvalita, potřebnost a dostupnost nabízených služeb. Současná nerovnováha mezi podporou poskytovanou příspěvkovým organizacím města na jedné straně a neziskovým organizacím na straně druhé není s ohledem na kvalitu služeb spravedlivá ani finančně racionální.

2. Podpora rodin

- Nedostatečný zájem o tuto oblast vnímáme jako slabinu současného nastavení spektra sociálních služeb v Liberci. Symptomem tohoto stavu je i ukončení činnosti centra Generace, které vedle mateřského centra poskytovalo i péči o sociálně znevýhodněné rodiny, výkon sociálně právní ochrany dětí, doučování dětí ze sociálně znevýhodněných rodin, asistovaný kontakt a některé další programy. Vzhledem k absenci strategie, nedostatečné komunikaci s poskytovatelem služeb a nedostatečné podpoře města ztrácí obyvatelé města důležitého poskytovatele kvalitních služeb v této oblasti. Zasadíme se o to, aby tato zkušenost byla impulzem pro změnu současného systému spolupráce s neziskovými organizacemi ve městě
- Zasadíme se o to, aby se přítomnost sociálních služeb podporujících rodiny, stala jednou z priorit města. Vytvoříme pro poskytovatele takových služeb podmínky, které jim umožní dlouhodobou perspektivu
- Zasadíme se o to, aby se organizace nabízející pro rodinnou podporu staly součástí komunitního plánování, tak jako je tomu v řadě jiných měst
- Budeme iniciovat vznik dalších komunitních i terénních (streetwork) nízkoprahových klubů a center (pro děti od 6 let) v problematických lokalitách. Jako velmi důležité vnímáme otevření nízkoprahového klubu v prostoru Fugnerovi ulice
- Podpoříme rozšíření ambulantních, asistentských a respitních služeb pro rodiny s dlouhodobě nemocným či hendikepovaným dítětem. Budeme iniciovat vznik zařízení poskytujícího tyto služby pro rodiny s dětmi s poruchou autistického spektra a rozšíření podpory služeb rané péče
- V rámci rozvodových řízení budeme iniciovat práci všech účastníků sporu dle tzv. Cochemského modelu, který usiluje o dohodu rodičů vycházející ze zájmů dítěte a jeho práva na oba rodiče

3. Podpora obyvatel města v seniorském věku

- Zasadíme se o vznik koncepce preventivních programů a kvalitního informačního servisu pro seniory (příkladem je již zpracovaná problematika tzv. šmejdů <http://www.liberec.cz/cz/obcan/co-delat-kdyz/liberec-proti-smejdum/>, podpoříme vznik krizové linky pro seniory, programy aktivního stárnutí apod.)
- Zasadíme se o přemístění bezplatného právního a občanského poradenství do centra města

- Budeme podporovat zachování a rozvoj stávajících programů sociální podpory pro seniory i seberozvojové a zájmové aktivity pro tuto věkovou skupinu (zájmové kluby, univerzita 3. věku apod.)
- Podpoříme větší dostupnost, včetně finanční, ambulantních a pobytových služeb pro lidi postižené stařeckou demencí a Alzheimerovou chorobou
- V rámci kulturních a sportovních organizací se spoluúčastí města budeme iniciovat rozšíření slev a nabídky specializovaných akcí pro lidi v seniorském věku

4. Podpora lidí ohrožených sociálním vyloučením

- Podpoříme rozvoj sociálního bydlení. V současné době vedle sebe existují tři různé režimy přidělování městských bytů, které se překrývají. Vytvoříme jeden systém přidělování bytů, který bude transparentní, funkční a vycházející z potřeb ohrožených skupin obyvatel.
- Rekonstruuje městský bytový fond. Potřeba není pouze navýšit kapacity sociálního bydlení, ale také změnit jeho strukturu. Navýšíme nejen počet malých startovacích bytů (například pro mladé lidi z dětských domovů, Jedličkova ústavu, důchodce, matky samoživitelky), ale i větších bytů pro rodiny s více dětmi. Zasadíme se o to, aby struktura sociálního bydlení nevytvářela nová ghetta. Do systému sociálního bydlení zapojíme soukromé majitele, které budeme motivovat například garancí poskytování sociální služby sociálně znevýhodněným nájemníkům.
- Lidem v nouzi umožníme vstup do komerčního bydlení poskytnutím bezúročné půjčky na kauci. V rozpočtu města vyčleníme finance a vytvoříme jasná pravidla pro poskytnutí takové půjčky.
- V rámci bytového fondu vytvoříme 6 krizových bytů, které budou sloužit jako krátkodobé řešení nepříznivé životní situace pro rodiče s dětmi, kteří se náhle ocitnou bez střechy nad hlavou
- Podpoříme vznik azylového domu pro rodiny s dětmi, podpoříme provozovatele ubytoven splňujících standardy dobré praxe
- Budeme tlačit na majitele objektů v sociálně vyloučených lokalitách, aby spolupracovali s dalšími orgány (hygiena, hasiči, městská policie) na zlepšení kvality bydlení.
- Posílíme personální obsazení humanitního odboru a správy městských bytů magistrátu tak, aby bylo možné řešit problémy co nejdříve (provozní problémy, včasné platby). Včasná podpora i kontrola je důležitá intervence v oblasti sociálního začlenění ohrožených lidí
- Posílíme dluhové poradenství v sociálně vyloučených lokalitách, specificky pak pro klienty s psychickými problémy a mentálním handicapem.

- Posílíme komplexní sociálně aktivizační služby pro rodiny ohrožené sociálním vyloučením, jejichž smyslem nebude sanování současného stavu ale naděje a praktická možnost změny životní situace obyvatel žijících v nevyhovujících podmínkách
- Budeme jednat s Úřadem práce o zlepšení prostředí a přístupu Úřadu tak, aby více motivoval a podporoval spolupráci lidí ohrožených sociálním vyloučením.

5. Podpora lidí v krizi a péče o duševní zdraví

- Ve spolupráci s krajem a v návaznosti sociálních a zdravotních služeb podpoříme reformu psychiatrické péče v rámci města
- Ve spolupráci s dalšími partnery budeme usilovat o lepší dostupnost psychiatrické péče, psychoterapie a služeb duševního zdraví. Zasadíme se o navýšení počtu ambulantních psychiatrů a psychologů - psychoterapeutů, který je ve srovnání s jinými městy zcela nedostatečný.
- Podpoříme vznik funkčního Centra duševního zdraví (CDZ) založeného na Recovery přístupu, umožňujícího lidem s nemocí žít v přirozeném prostředí a naplňovat své přirozené potřeby
- Finančně podpoříme rozvoj ambulantních programů, komunitních a svépomocných skupin a projektů v této oblasti
- Podpoříme rozšíření stávajících služeb v oblasti duševního zdraví o denní stacionář s psychoterapeutickým programem
- Zasadíme se o vznik krizového centra (non-stop ambulantní péče a krizová lůžková péče) na území města Liberce

6. Podpora projektu Spolkový dům pro obyvatele města Liberec

Podporujeme vznik Spolkového domu v centru Liberce. Rozvoj sociálních služeb nestojí jen na přímé finanční podpoře, ale celkově na vytvoření vhodných podmínek jak pro uživatele tak i poskytovatele. Za velmi účinný nástroj dobré prosociální politiky města považujeme vybudování Spolkového domu, který bude sloužit jako zázemí pro neziskové organizace zejména sociálního a zdravotního charakteru a spolky. Podporujeme záměr využít pro tento projekt Liebiegův palác, kde v minulosti sídlila oblastní galerie.

X. Ekonomika a veřejné zakázky

1. Lepší hospodaření města

Nejraději bychom byli, kdyby Liberec neměl žádný dluh, žádné špatné smlouvy a vysoké příjmy rozpočtu. I když máme do této situace daleko, můžeme k ní směřovat dlouhodobým důrazem na vyrovnané rozpočty a efektivním a hospodárným využíváním těch prostředků, které máme k dispozici.

Jak na tom jsme?

- Liberec stále trápí velký dluh města, aktuálně ve výši cca 1,7 miliardy Kč (!). Do roku 2025 dosahují každoroční splátky a úroky 200 mil. Kč. Přesto v roce 2025 zůstane nesplacena 1 miliarda Kč, jejíž splácení budeme muset dále řešit.
- Na rozdíl od Libereckého kraje jsme v minulých letech nepoužívali ani část přebytků na snížení zadlužení města. Město tedy promarnilo šanci na snížení nákladů na existenci dluhu v řádu stamilionů.
- Rozpočet nemáme propojen se strategickým plánem, ani rozdělený po čtvrtích. Není proto snadno zjištělné, zda výdaje odpovídají prioritám města a jestli jsou peníze rozdělovány spravedlivě.
- Zastupitelstvo města se nedokázalo shodnout na aktualizaci rozpočtového výhledu.
- V následujících letech město čeká uzavření nových smluvních vztahů s Dopravním podnikem, Technickými službami i na sběr odpadů. Půjde o závazky, které nadlouho ovlivní hospodaření města.
- Finanční zdraví Liberce nyní ohrožuje riziko vracení až stamilionových dotací díky pochybením v přípravě veřejných zakázek a podezřením na korupci.
- Liberec má výrazně nižší daňové příjmy na obyvatele než Brno, Ostrava či Plzeň, přestože je krajským městem. Důvodem je nespravedlnost zákona o rozpočtovém určení daní, který čtyřem největším městům přiznává výrazně vyšší příjmy na obyvatele.
- Poslední zvýšení daně z nemovitosti nebylo férové. Nevhodné nastavení koeficientů způsobilo, že nejvíce se daň zvýšila u staveb pro bydlení v okrajových částech města, naopak nejméně se dotklo velkých obchodních staveb, které vydělávají.

Co pro Vás můžeme udělat?

- Přebytky chceme používat alespoň ze třetiny na mimořádné splátky dluhu.

- Provážíme rozpočet a rozpočtový výhled s prioritami strategického plánu. Vytvoříme investiční plán (<https://drive.google.com/open?id=1RATvALPI---4R5wmD-Obds2pjL1P47aZ>).
- Vyčleníme část prostředků na rozjetí participativních rozpočtů. (To ošklivé slovo znamená, že jako občané budete moci na základě návrhů odborníků hlasovat o části veřejných výdajů pro okolí svého domova.)
- Chceme dosáhnout dohody zastupitelů na rozpočtovém výhledu. Je to těžký úkol, ale přinejmenším připravíme konkrétní návrh s nadějí na shodu. Tak, aby vyšlo na všechny obyvatele a nedošlo k tomu, že by jedna velká investice udusila jiné.
- Cílem je, aby se podobně jako na Kraji stal rozpočtový výhled základním krokem ke schválení rozpočtu, a ne jako je to dnes, kdy rozpočtový výhled, je-li vůbec schválený, rozpočty jen následuje.
- Budeme shánět podporu pro změnu rozpočtového určení daní tak, aby Liberec získal dodatečné příjmy. Bohužel, zastupitelstvo města v minulém období neschválilo plán J. Korytáře, jak toto úsilí koordinovat, ani nikdo nepředložil jiný návrh.
- Změníme strukturu daně z nemovitosti. Nespravedlivě dopadá především na vlastníky nemovitostí pro bydlení ve velkém nepoměru například k obchodním centrům. Navrhne spravedlivější strukturu daně z nemovitostí zohledňující účely a využití nemovitostí a s tím související náklady a zisky s nimi související
- Majetek města bude spravován zodpovědně, otevřeně a hospodárně. Nemovitý majetek bude prodáván a pronajímán jen pomocí otevřených výběrových řízení. Na internetu bude zveřejněn přehled nemovitostí vlastněných obcí se soupisem současného využití.

„V minulých letech skokově rostly městské příjmy. Pokud bychom se řídili podobným pravidlem jako na Libereckém kraji, každý rok bychom část přebytků vložili na úhradu dluhu. Pokud bychom takto odkládali např. třetinu přebytků, mohli jsme za poslední roky snížit zadlužení města cca o 300 milionů Kč. Na úrocích bychom pak každý rok ušetřili až 20 milionů korun, což odpovídá zhruba ročním nákladům na provoz Arény nebo bazénu.“

Jaromír Baxa

Co jsme již udělali

- Jaromír Baxa a Petr Červa spolu s dalšími bývalými kolegy rozkryli několik spletitých smluvních vztahů, např. okolo Arény, správy a provozu veřejného osvětlení a další.
- Objevili jsme a zmapovali negativní dopady úrokového zajištění (tzv. swapu), které vedly k nárůstu městského dluhu o několik set milionů.

- Podařilo se nám prosadit ukončení prodeje pozemků za ceny dle interního radničního předpisu. Nyní se prodávají téměř výhradně na základě znaleckých posudků.

2. Veřejné zakázky zodpovědně a otevřeně

Dobře spravované veřejné zakázky jsou klíčem k efektivnímu nakládání s penězi, k dobré kvalitě práce i k vysokému standardu veřejného prostoru.

Nejde o nic jednoduchého. Při zadávání veřejných zakázek je potřeba reagovat na měnící se prostředí, učit se z vlastních chyb a hlavně nesoutěžit otrocky jen na nejnižší cenu tam, kde to není opodstatněné. Bezohledný tlak na cenu vede k zaplnění trhu nekvalitními dodavateli. I proto také platí, že dobře prováděné, otevřené a transparentní veřejné zakázky jsou tou nejlepší cestou k podpoře podnikání ve městě.

Jak jsme na tom?

- Časy, kdy bylo možné zadávat i velké zakázky bez výběrového řízení jsou dávno pryč. Stejně tak i doba, kdy se do zakázek hlásilo velké množství firem, protože práce jinde nebyla. Zakázky se zveřejňují, ale to není samospatitelné.
- Zakázky se nejčastěji soutěží na nejnižší cenu, což mělo jistý smysl dříve. Dnes je je to krátkozraké a je potřeba změnit přístup. Soutěžit na nejnižší cenu stavební dozor, zpracování studií, projektů a strategií nemá vůbec žádný smysl, protože brání práci a nápadům, které mohou ušetřit obrovské peníze.
- Chybí dlouhodobější plán investic, zakázky jsou proto často vypisovány pozdě a v časové tísni.
- Zadávání zakázek na městě prakticky nikdo nekontroluje, ani odbor kontroly a interního auditu. Jen občas si některou zakázku vybere kontrolní výbor. Město samo se tím zbavuje možnosti učit se z vlastních chyb a zadávání průběžně vylepšovat.
- Na městě chybí speciální investiční odbor, který by řešil přípravu zakázek a dohlížel na jejich realizaci. Místo toho je jejich příprava rozdělena mezi několik odborů a oddělení veřejných zakázek je přiřčeno k odboru právnímu. Toto uspořádání je brzdou zkvalitnění procesu zadávání a kontroly veřejných zakázek ve městě: Právníci by měli koncipovat smlouvy a kontrolovat práci jiných odborů.
- O zakázkách do 150 tis. Kč mohou rozhodovat sami vedoucí odborů a nemusí je nijak zveřejňovat. Tento limit je příliš vysoký. Znamená, že většina projekčních prací, studií, konzultací a podobně se prakticky nesoutěží. Jejich svévolné přidělování je jedním ze zdrojů přetrvávajícího klientelismu na liberecké radnici.

Co pro Vás můžeme udělat?

- Zadávání veřejných zakázek detailně prověřil kontrolní výbor v roce 2015. Zástupci Změny, ANO a SLK se shodli na celé řadě doporučení, ta však nebyla

realizována. Je čas výstupy této práce konečně vzít vážně. Zápis je zde:
<http://liberec.cz/files/zastupitelstvo/dokumenty/podklady/2016/20160128-verejnost/10-zapis-z-kontroly-kv-c-2-vz.pdf>

- Přestaneme soutěžit na nejnižší cenu. Takový typ soutěže má smysl snad jen u dobře připravených stavebních zakázek, i tam chceme ale spíše zohlednit náklady životního cyklu než jen náklady na samotnou výstavbu. Riziko chyb existuje, ale druhotné úspory budou dozajista větší. Budeme zcela otevření a připraveni své kroky vysvětlit.
- Po vzoru Libereckého kraje vytvoříme investiční odbor, kam sloučíme agendu veřejných zakázek na městě s výjimkou zakázek v oblasti liniových staveb, které patří odboru dopravy.
- Projektční práce budeme soutěžit v souladu s doporučeními České komory architektů se zohledněním např. kvality portfolia, kvality ideového návrhu a podobně (viz např. Vzorová zadávací dokumentace zde: <https://drive.google.com/open?id=1DMCPrdvUKevklXScrNfEq7-qubiMTM1Z>).
- Budeme dělat architektonické soutěže a zajistíme, aby porota hodnotila anonymizované návrhy (ne jako v případě soutěže na Terminál). Poroty budou mít nadpoloviční většinu nezávislých odborníků.
- Snížíme limity zakázek pro vedoucí odborů a budeme méně využívat výjimek z pravidel pro zadávání.
- Důkladně prověříme zadávání zakázek i v městských společnostech, především v dopravním podniku a v technických službách.
- Budeme hledat cesty k odpovědnému zadávání zakázek a jejich zpřístupnění malým a středním firmám. Budeme se inspirovat kdekoli to půjde, třeba zde: https://drive.google.com/open?id=13hYQC2nK29_ElmGT0Zqg2lj-QUBj-bla).

*„V oblasti veřejných zakázek existuje mnoho příkladů dobré praxe, mnoho manuálů, mnoho vzorových dokumentů. Jen v Liberci jako bychom o nich pořád nevěděli. Má práce v komisi pro veřejné zakázky je proto často frustrující. Už roky spolu s kolegy opakujeme pořád stejné věci: **Nesoutěžte projekty na cenu. Neohýbejte vlastní pravidla. Používejte smysluplná kritéria...** Přitom by stačilo vzít to, co funguje jinde a dobrou praxi postupně implementovat i u nás.“* Jaromír Baxa

Co jsme již udělali

- Získali jsme přehled. Detailně jsme zmapovali možná desítky veřejných zakázek, ať už v Liberci nebo na Libereckém kraji.
- Víme jak funguje Liberecký kraj. Ne že bychom byli se vším spokojeni, ale dobrý vzor tu je.

- Jaromír Baxa vedl skupinu pro kontrolu veřejných zakázek v roce 2015. Od roku 2011 je členem komise pro veřejné zakázky na městě, od té doby připomínkoval desítky zakázek. Sleduje dobrou praxi a účastnil se řady školení v této oblasti.
- Petr Červa se podílel na přípravě nových stanov v Liberecké IS a na změně způsobu řízení, která podle německého modelu omezila vliv politiků a jejich zástupců na každodenní fungování společnosti. I v důsledku této změny dnes Liberecká IS dokáže městu poskytovat IT služby za nižší ceny oproti předchozímu volebnímu období. Celková dosažená úspora za období 2016-2018 činí 7.400 tis Kč.

3. Účinná vnitřní kontrola. Na městě i v městských společnostech.

Transparentnost je důležitá, Je nutné ji však doplnit o pravidelné vnitřní i vnější kontroly. Ze zkušeností plyne, že to může přinést lepší řešení, odhalit chyby a učit se z nich. Tedy lépe hospodařit se svěřenými prostředky.

Totéž platí o průběžném posuzování úřední agendy, vyřizování stížností, poskytování informací a podobně. Naším cílem je posílit kontrolní systém radnice a městské skupiny a učinit z kontrol jednu z běžných metod manažerského řízení napomáhající zvyšování kvality a přívětivosti celé městské soustavy.

Jak na tom v Liberci jsme:

- Kontroly se obvykle zaměřují na pouhé plnění či neplnění zákona, nikoliv např. hospodárnost a účelnost vynaložených prostředků. Výjimkou byly audity v městských společnostech, které proběhly v roce 2015.
- Veřejné zakázky se prakticky nekontrolují. Jedinou výjimkou jsou nahodilé kontroly ze strany kontrolního výboru a kontroly od poskytovatelů dotací. Prakticky bez kontroly je drtivá většina zakázek, především ty tzv. malého rozsahu.
- Městské společnosti jsou ovládány v zásadě pouze politiky a jimi voleným vedením. Na radnici chybí systematické sledování ekonomiky obchodních společností města a nejsou ani evidovány zápisy z jednání orgánů společností s podílem města.
- Případné problémy městských společností se projevují obvykle pozdě. Jejich samotné přiznání je používáno jako nástroj v politickém boji. Náprava nedostatků je tím značně ztížena.
- Stanovy městských společností (s výjimkou Liberecké IS) umožňují jejich orgánům schvalovat i velké investice bez vědomí města. Často svěřují vysokým funkcionářům společností příliš široké pravomoci.
- Návrhy na úpravy stanov vzešlé z pracovní skupiny v roce 2015 nebyly zpracovány ani v dopravním podniku, ani v technických službách.

Nejdůležitějším prvkem bylo omezení pravomocí představenstev schvalovat výdaje nad 10 milionů korun. O zásadních nákupech by měla být dopředu informována i dozorčí rada a u investic také rada města.

Co pro Vás můžeme udělat:

- Zavedeme pravidelné kontroly a audity zakázek a smluv s ohledem na dodržování interních standardů transparentnosti a na efektivní, účelné a hospodárné využívání veřejných peněz. Výsledky budou zveřejňovány např. v závěrečném účtu města.
- Město je vlastník a tak se ke svým obchodním společnostem ze zákona musí chovat odpovědně. Bude vytvořena vlastnická politika města pro obchodní společnosti. Jde o určení jejich cíle, směřování a také účelu.
- Odboru ekonomiky přibude povinnost sledovat výkonnost obchodních společností ve vlastnictví města, evidovat zápisy a usnesení výkonných orgánů, připravovat vlastnické politiky a účastnit se jednání dozorčích či správních rad.
- Naplňování cílů vlastnické politiky bude kritériem pro odměňování vedení společností a sledování cílů bude jednou z povinností členů dozorčích rad. Ti budou mít povinnost každý rok informovat zastupitelstvo o své činnosti, o plnění úkolů z valné hromady a činnosti, které se věnovali ze své iniciativy. Inspirujeme se zde:
https://drive.google.com/open?id=1vVc2BvY5KyYabc62aQ66_19cZG2YJTcF
- V obchodních společnostech (a dalších organizacích města) budou prováděny pravidelné kontroly nejen na dodržování předpisů, ale také s ohledem na účelnost, efektivitu a hospodárnost. Součástí kontrol bude i benchmarking výkonnosti (porovnání s jinými srovnatelnými firmami).
- Zjištění z těchto kontrol budou předkládána zastupitelům.
- Upravíme stanovy DPMLJ a TSML v souladu s doporučeními pracovní skupiny a v intencích nových stanov Liberecké IS.

„Máme bohaté zkušenosti z orgánů několika městských i krajských společností. Dodnes mě překvapuje, s jakou lehkostí bylo možné rozhodnout např. o smlouvách o nákupu nových tramvají pro dopravní podnik zcela bez vědomí rady města! Nebo jak snadno lze zamlžovat zadlužení města prostřednictvím růstu zadlužení obchodních společností. Přitom by stačilo nastavit částku, od jejíž výše musí rozhodnout rada města. Dosud k tomu ale nebyla vůle.“ Jaromír Baxa

Co jsme již udělali

- Zuzana Kocumová, Jaromír Baxa a Petr Červa se podíleli na pracovní skupině připravující vzorové stanovy městských společností.

- Pracovali také na zadáních auditů ve Sportovním areálu Ještěd, Technických službách města Liberce a Liberecké IS a na implementaci doporučení, které z auditů vplynuly.